

PREȘEDINTELE TITU BOJIN:

„Investițiile noastre trebuie făcute nu doar cu cap, ci și cu suflet...”

pagina **3**

PIETROASA

„Una dintre activitățile care ar putea da sens vieții de la țară este agroturismul”

pagina **8**

Noul Program Național de Dezvoltare Rurală

pagina **3**

Habitatele naturale din Timiș, protejate și promovate prin intermediul proiectului „BE NATUR”

pagina **11**

„Lada cu zestre” 2014

pagina **6**

DUDEȘTII VECHI

„Capitalul cel mai de preț al comunei sunt locuitorii ei”

pagina **10**

Regenerarea pădurii în județul Timiș

pagina **5**

VALCANI

Jumătate dintre casele comunei nu sunt locuite!

pagina **11**

APĂ BUNĂ LA COȘAVA

Vicepreședintele Consiliului Județean Timiș, Călin Dobra, a fost recent la Coșava, comuna Curtea, pentru a inaugura cea mai nouă rețea de apă din estul județului Timiș. Investiție cu o valoare de 1,8 milioane lei, face parte dintr-un proiect finanțat de Guvernul României. Rețeaua se întinde pe o lungime de 6,8 kilometri și până la începutul primăverii la ea s-au bransat 180 de gospodării. „Pe domeniul public, bransările au fost suportate prin proiect, la fel ca și căminele din fața caselor și apometrele”, conform primarul comunei Curtea, Mircea Grecu.

Ca o particularitate a zonei Coșava, datorită reliefului submontan, parte din rețeaua de apă ajunge în casele oamenilor prin cădere liberă, la fel ca și pe raza comunei Pietroasa.

Prezent la inaugurare, vicepreședintele C.J. Timiș, Călin Dobra, a subliniat importanța investiției pentru coșaveni, afirmând: „Consiliul Județean Timiș va continua să sprijine această zonă mai defavorizată a județului Timiș. Investițiile în lucrări de infrastructură vor continua, și nu numai, făcând viața oamenilor de aici mai ușoară”, declara vicepreședintele Călin Dobra.

C.T.

Marossy revine pe funcția de subprefect

Data de 24 martie 2014 a însemnat revenirea în funcția de subprefect a lui Zoltan Gheorghe Marossy, în urma deciziei Guvernului de înlocuire a Liliane Oneț care a ocupat funcția de subprefect a județului timp de aproape doi ani. Pentru Zoltan Marossy este pentru a treia oară când ocupă această funcție, anterior lucrând în echipă cu foștii prefecți Mircea Băcală și Ovidiu Drăgănescu.

“Este o onoare să am din nou șansa să lucrez cu cei care conduc destinele județului Timiș. Mă bucur că mă aflu alături de colegi cu care ne cunoaștem de foarte multă vreme, ne cunoaștem punctele tari și cele slabe, astfel încât să putem realiza lucruri bune în județul nostru. Consider că fac parte din echipa județului Timiș. Ușa mea va fi deschisă tuturor și pe această cale vă rog să mă ajutați să facem față la încercările care vor veni”, a spus Zoltan Marossy la ceremonia de instalare. Marossy a condus până la mijlocul lunii martie 2014 Biroul de Achiziții din cadrul Consiliului Județean Timiș.

A.S.

Credit pentru drumuri

Președintele Consiliului Județean Timiș, Titu Bojin și directorul CEC Bank SA – sucursala Timișoara, Marcel-Andrei Tolomey au semnat la începutul lunii martie 2014 un contract pentru creditul de investiții în valoare de 165 milioane lei (dintr-un împrumut solicitat de 200 de milioane de lei), cu acordul Comisiei interministerială de la București și cu cel al majorității consilierilor județeni. Creditul asigură finanțarea lucrărilor de infrastructură la mai multe drumuri, cum ar fi: refacerea podului peste râul Timiș, la Albina, mărirea capacității drumului din Giroc și Timișoara, reabilitare DJ 692 Periam – DN6, reabilitarea drumului Orțișora-Seceani, modernizarea DJ

694 Dumbrava – Mănicu Mic și DJ 592 D Ohaba Forgaci – Racovița. Lucrările la aceste drumuri se vor termina, o parte în anul 2014 și o parte în 2015, dar numai dacă se va aproba și creditul de 35 de milioane de lei solicitat inițial, dar neacordat încă.

C.T.

DETA

Iluminat public produs de panouri fotovoltaice

Primăria orașului Deta a lansat în luna martie 2014 GLOSS (Green Lights for Safety and Sustainability of Roads) România, proiect finanțat în cadrul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Republica Serbia. Proiectul european în valoare totală de 797.067,60 euro, dintre care 342.100 euro pentru partenerul român, va fi implementat în orașele Deta și Vârșeț în următoarele 18 luni. Prin intermediul GLOSS (Green Lights for Safety and Sustainability of Roads), Primăria Deta își propune modernizarea sistemelor de iluminat public din oraș prin utilizarea ultimelor tehnologii de iluminare, inclusiv a surselor de energie regenerabilă.

La ceremonia de lansare a proiectului, desfășurată în orașul Deta, au participat echipa de proiect din Serbia și din România, consulul general al Serbiei de la Timișoara, Lazar Manojlovic, alături

de primarul orașului Deta, Petru Roman, și consilierul primarului din Vârșeț, Vladimir Bajic. În Deta, în momentul de față, sistemul de iluminat public funcționează cu 600 de becuri clasice cu puterea de 250 – 280 de wati, urmând ca prin proiect să se schimbe 50 de stâlpi obișnuiți de iluminat stradal cu 50 de stâlpi pe care vor fi montate lămpi cu LEDuri. Acestea din urmă vor fi alimentate cu energie electrică produsă de panouri fotovoltaice prin utilizarea energiei solare. Documentația tehnică prevede utilizarea energiei electrice înmagazinate în baterii, dar și o alimentare alternativă din rețeaua de alimentare existentă pentru orice avarii sau în perioadele de reparații.

“Proiectul GLOSS este foarte important pentru parteneriatul nostru cu vecinii sărbi, este prima inițiativă de acest tip și sunt convins că vom derula toate acțiunile prevăzute la cele mai înalte standarde. Am încredere că proiectul GLOSS reprezintă un prim pas în cadrul unei viitoare colaborări de lungă durată”, a declarat primarul orașului Deta, Petru Roman.

Cu ajutorul investițiilor realizate în cadrul proiectului GLOSS (Green Lights for Safety and Sustainability of Roads), Primăria Deta va face o economie de aproximativ 7% din consumul actual de energie electrică folosit pentru iluminatul stradal. Tehnologia care urmează să fie implementată în Deta este considerată cea mai performantă la ora actuală, lucrările de instalare a stâlpilor fiind preconizate să înceapă în cea de-a doua parte a anului 2014, cel mai probabil în luna octombrie, după finalizarea achizițiilor publice. Proiectul GLOSS (Green Lights for Safety and Sustainability of Roads) are și o componentă educativă deoarece în proiect sunt cuprinse două ateliere de lucru pe tema utilizării energiilor regenerabile, la care vor participa 200 de persoane, în special tineri din Deta și Vârșeț.

P.D.

AUDIENȚE ȘI RELAȚII CU PUBLICUL

Programul de audiențe:

La președintele CJ, dl. Titu Bojin
-marți-miercuri, între orele 10.00 - 13.00.

Înscrierile se fac zilnic, la cabinetul Președintelui, camera 104, tel.: 0256/406 323 sau 0256/406 328.

La vicepreședintele CJ, dl. Ionel Călin Dobra - luni, între orele 11.00 - 14.00.

Înscrierile se fac zilnic, la Registratura CJ Timiș, tel.: 0256/405 413

La vicepreședintele CJ, dl. Marian Constantin Vasile - miercuri, între orele 11.00 - 14.00.

Înscrierile se fac miercuri, între orele 8.00 - 10.00, la camera 204, tel.: 0256/406 333

La secretarul general al CJ, dl. Ioan Dănuț Ardelean - marți, între orele 11.00 - 14.00.

Înscrierile se fac marți, între orele 8.00 - 10.00, la camera 202, tel.: 0256/406 324.

Comisiile Consiliului Județean Timiș

A. COMISIA ECONOMICĂ

PREȘEDINTE: BOLOGA GHEORGHE
SECRETAR: RADU MARINA
MEMBRI: STANCIU POMPILIU,
LELESCU TIBERIU - PRICOPIE,
JURAVLE PETRU

B. COMISIA DE URBANISM, AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI LUCRĂRI PUBLICE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

PREȘEDINTE: MIHOC MARCEL,
SECRETAR: COSTA COSMIN - LĂSCUȚ
CUTU DORIN - POMPILIU,
SZATMARI IOAN - ȘTEFAN,
COCEAN LIVIU - MARIUS

C. COMISIA PENTRU AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

PREȘEDINTE: LĂZUREANU AUREL
SECRETAR: DAVIȚOIU ION
MEMBRI: BOJIN MIHĂIȚĂ,
ZANFIR FLORIAN,
COCIOBEA SORIN

D. COMISIA PENTRU CULTURĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, TINERET ȘI SPORT

PREȘEDINTE: NEGOIȚĂ ADRIAN VALENTIN
SECRETAR: PĂȘCUȚĂ ADRIAN

MEMBRI: POPESCU MARIN,
BITEA NICOLAE - FLORIN,
PAU RADU - ADRIAN

E. COMISIA PENTRU SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ

PREȘEDINTE: BORHA LIVIU
SECRETAR: MARINCONI-MARCU FLAVIA-
STELUTA-GEORGETA)
MEMBRI: MOLDOVAN PAUL-BOGDAN,
RUS GEORGETA - AURELIA,
GAVRILIȚĂ BIANCA - MIRUNA

F. COMISIA PENTRU ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ

PREȘEDINTE: DEMEA DOREL IOAN
SECRETAR: STANCU TRAIAN
MEMBRI: MARTINESCU MARIUS - TIBERIU,
CRĂCIUNESCU GABRIELA - RODICA,
PLAVOȘIN DEIAN - DAN

G. COMISIA PENTRU RELAȚII ȘI COOPERARE INTERNĂ ȘI EXTERNĂ

PREȘEDINTE: RUS ALAIN - FLORIN
SECRETAR: GAITA OANA - DANA
MEMBRI: RITIVOIU MIHAI,
CRISAN TEODOR ADRIAN,
CRĂCIUNESCU GABRIELA - RODICA

AGENDĂ

Publicația „Agendă C.J.T.” este supliment al Monitorului Oficial al Consiliului Județean Timiș. Apare în baza O.G. nr. 75 din 28.08.2003

Colegiul de redacție:
Răzvan Hrenoschi, Jana Lavrits, Smaranda Marcu,
Bogdan Nădăștean, Alina Sabou, Ada Marincu,
Petru Vasile Tomoiagă

Administrare ediție electronică:
Mariana Brânzan

FOTO: Constantin Duma (Agerpres)

Prepress & tipar: Artpress
Corectură - BT: Sorin Păunescu
Consilier Editorial: Dinu Barbu

ISSN: 1842-323X

Redacția: Timișoara,
Strada Regina Maria nr. 3

Telefon: 0256/406 330,
0256/406 401, 0721/531 379

e-mail: agenda.cjtimis@gmail.com
www.cjtimis.ro

C.J. Timiș sprijină apariția revistei Bibliotecii Județene Timiș, „LUMEA CĂRȚII” și a periodicului „AGORA-școală și interculturalitate în DKMT”

PREȘEDINTELE C. J. TIMIȘ, TITU BOJIN:

“Investițiile noastre trebuie făcute nu doar cu cap, ci și cu suflet...”

Domnul președinte, ați luat recent o decizie majoră privind infrastructura de sănătate din județ...

Titu Bojin: Am aprobat realizarea Unității de Primire Urgențe și Ambulatoriu, renunțând la proiectul centrului multifuncțional de la fostul Comisariat Județean Timiș, era vorba de o clădire multifuncțională de birouri. Din păcate, nu am avut acceptul nici de la Culte, nici de la proprietarul magazinului “Materna” pentru a putea demara proiectul. Nu aveam nici o șansă de a termina lucrările până la finalul anului lui 2015, până când mai puteam prelungi finanțarea. Proiectul nu era bine gândit, iar durata de execuție era prea lungă. Vom vedea ce vom face acolo, pentru că nu e obligatoriu să fie un centru multifuncțional. În ceea ce privește Unitatea de Primiri Urgențe și Ambulatoriu, sperăm ca, în cadrul aceleiași proiect, să putem

Urmează, în curând, demararea construcției centrului intermodal de la Remetea Mare.

Titu Bojin: Am discutat în acest sens cu domnul prim-ministru Victor Ponta, cu domnul vice prim ministru Liviu Dragnea, cu domnul ministru Dan Șova, cu cei de la Ministerul Transporturilor. Proiectul Centrului a fost aprobat în anul 2011, nu de când sunt eu președintele C.J. Timiș. Centrul intermodal s-a aprobat la Remetea Mare și nu la Recea, așa cum și-ar fi dorit unii politicieni cu un simț dezvoltat al aventurii, tocmai pentru că la Remetea Mare este cea mai bună locație. Este acolo autostradă, pista de la aeroport, centura de la autostradă și drumul național și calea ferată. Și canalul Bega e mai mult decât aproape. Centrul intermodal din județul Timiș este pe primul loc din cele patru centre aprobate la nivelul țării, suntem cei

mai avansați din punctul de vedere al documentațiilor necesare acestui amplu proiect, necesar județului nostru ca pita caldă. E vorba de 22 milioane de euro și de 500 de noi locuri de muncă, e vorba de viitorul a 500 de oameni! Investițiile noastre trebuie făcute nu doar cu cap, ci și cu suflet... Atât mai avem de făcut: cumpărarea terenului la Remetea Mare. Avem în acest sens tot sprijinul logistic și moral al întregii conduceri de la București. Urmează să vină decizia de cumpărare a terenului după care demarăm investiția.

Vom avea sau nu un nou stadion la Timișoara?

Titu Bojin: Pentru noi, prioritate au reabilitarea Unității de Primiri Urgențe de la Spitalul Județean Timișoara și noua

maternitate, care ar urma să fie construită lângă Casa Austria. Nu sunt optimist în ceea ce privește realizarea unui stadion pe fonduri europene și a unei săli polivalente la Timișoara. Am optat pentru ideea spitalului maternal, pe care l-am pus în fața realizării unui nou stadion. Pentru sala polivalentă vom găsi o soluție în viitorul apropiat, dar stadionul mai poate să aștepte. Vom face, desigur, îmbunătățiri la arena noastră „Dan Păltinișanu” prin realizarea unei instalații de încălzire a terenului și realizarea unei instalații de irigare în permanență. Instalația de încălzire e o condiție obligatorie la licențiere dacă ACS Poli rămâne în Liga I, ceea ce, evident, îmi doresc din tot sufletul.

Recent, Guvernul a aprobat finanțarea reabilitării de cămine culturale din mediul rural și mediul urban. Care este situația în județul Timiș?

Titu Bojin: Este vorba de reabilitarea a 31 de cămine culturale din mediul rural și de alte cinci din mediul urban. În localitățile Beba Veche, Birda, Cărpiniș, Criciova, Dumbrava, Gottlob, Liebling, Găvojdia, Tormac, Voiteg, Ciacova și nu numai. Până la sfârșitul anului 2015 lucrările trebuie finalizate. În cadrul proiectelor aprobate există și posibilitatea achiziționării și dotării căminelor culturale. Totodată, vor fi finanțate patru campusuri școlare din Giarmata, Dudeștii Noi, Sănnicolau Mare și Jimbolia, pentru care primarii au întocmit documentația necesară.

Se vorbește despre reabilitarea în viitorul apropiat a liniei de cale ferată Timișoara - Seghedin...

Titu Bojin: Am avut întâlnire la Oradea cu cei 40 de președinți de consilii județene din România și cu președinți de consilii județene din Ungaria. Am căzut de acord cu cei din conducerea județului Csongrad ca o parte din banii care vor veni dinspre Uniunea Europeană, în jur de 25 până la 30 de milioane de euro pe proiecte transfrontaliere, să poată fi dirijați spre realizarea studiului de fezabilitate și a proiectului pentru modernizarea căii ferate și creșterea capacității de viteză pe ruta Timișoara - Seghedin, pentru că la ora actuală se circulă cu viteză redusă. Există dorința și de la Timiș și de la Csongrad ca acest proiect să fie promovat.

Urmează să investiți și în Palatul Administrativ, clădire care găzduiește Consiliul Județean Timiș, Instituția Prefectului, dar și alte instituții importante din județ...

Titu Bojin: Va trebui să reabilităm clădirea Consiliului Județean Timiș. Este una din clădirile reprezentative ale Timișoarei, cu un istoric bogat, din 1938 și până azi. În interior s-au renovat diferite spații, s-a instalat în urmă cu trei ani un nou corp de clădire, alături de cel vechi, dar fațada Palatului nu a mai trecut demult printr-o renovare majoră.

Consiliul Județean Timiș a aprobat acordarea către unitățile de cult recunoscute în România din județul Timiș a unui sprijin financiar de la bugetul județean, de 750 mii lei, pentru completarea fondurilor proprii ale unităților de cult destinate construirii sau întreținerii și conservării lăcașelor de cult. 100 000 de lei merg spre construirea Catedralei Mântuirii Neamului din București. Primarul Timișoare, dl Nicolae Robu, nu a fost de acord cu un asemenea demers...

Titu Bojin: E treaba domniei sale. Eu sunt credincios și am susținut un asemenea sprijin financiar, care, în fond, nu este foarte mare.

A consemnat Cornel Todor

realiza și ambulanța, să putem face și pista pentru elicopter, să aducem elicopterul promis și care așteaptă să fie garat undeva. Guvernul României a aprobat cei 12,5 milioane de euro pentru reabilitarea ambulatoriului de la Spitalul Județean și a Secției de Urgențe. Diferența până la 14 milioane de euro va fi suportată din bugetul autorităților locale și județene. Am propus colegilor din executivul Consiliului Județean, dacă se va aproba suma toată de 200 de milioane solicitată ca și credit, să suplimentăm finanțarea pe acest an pentru Spitalul Județean Timișoara. Vom investi două milioane de lei, bani cu care să facem modernizări și reabilitări: uși, gresie, alte obiecte sanitare, care să poată crea condiții cât mai bune pentru pacienți și cadrele medicale!

Noul Program Național de Dezvoltare Rurală

Sala multifuncțională a Consiliului Județean Timiș a fost neîncăpătoare pentru bănanții interesați de modul în care va fi finanțat mediul rural din România în perioada 2014 - 2020, prin noul Program Național de Dezvoltare Rurală. Programul actual 2007 - 2013 va suferi unele modificări, astfel că vicepreședintele Consiliului Județean Timiș, Marian-Constantin Vasile a apreciat că este oportună organizarea la Timișoara a unei întâlniri între beneficiarii programului și conducerea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP) și a Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA).

“Mă bucur că am reușit să organizez această conferință pentru că mediul rural, care are un potențial de creștere substanțial, nu se poate dezvolta fără viziune, pragmatism și pregătire, iar pregătirea trebuie să înceapă din timp, astfel încât proiectele să fie depuse imediat ce vor fi deschise liniile de finanțare. Interesul pentru finanțările APDRP și APIA a fost foarte mare, au fost prezenți peste 350 de factori importanți: beneficiari, parlamentari, consilieri județeni, primari și viceprimari, directori de instituții deconcentrate sau de bănci, reprezentanți ai asociațiilor de profil sau ai mediului

academic. Au fost prezentate programele de finanțare, mijloacele și condițiile de accesare a fondurilor, care pot duce la dezvoltarea mediului rural pe toate palierele. Din punctul de vedere al dezvoltării, zonele rurale înregistrează un decalaj semnificativ față de zonele urbane, astfel că este necesară și o armonizare a dezvoltării rurale cu cea urbană punând accent pe amândouă, după modelul european. Până atunci este important ca toți beneficiarii să cunoască noutățile Programului Național de Dezvoltare Rurală. Sunt sigur că un astfel de eveniment, cu participare APDRP și APIA la cel mai înalt nivel și cu atâția actori importanți la nivel regional, va produce efecte”, a declarat vicepreședintele Consiliului Județean Timiș, Marian-Constantin Vasile.

În cadrul conferinței „Perspectivele APDRP și APIA privind actualul și viitorul ciclului de finanțare”, organizată recent la Timișoara de vicepreședintele Consiliului Județean Timiș, Marian-Constantin Vasile, directorul general adjunct APDRP, Nicolae Popa, a explicat că Programul de Dezvoltare Rurală pentru următorii șapte ani va cuprinde doar 12 măsuri, față de 24 câte au fost până acum.

„Trebuie să distribuim banii în mod eficient, pentru că au fost Măsuri unde fondurile nu au fost epuizate. Care este interesul nostru pe noul program? Să ajutăm cât mai mulți beneficiari și banii să ajungă acolo unde știm că există solicitări foarte mari, așa cum a fost pe Măsura 1.2.1 - Dezvoltarea și modernizarea exploatațiilor agricole, Măsura 1.2.3 - Procesarea produselor agricole sau Măsura 3.1.2 - Înființarea de microîntreprinderi în mediul rural. Acestea sunt Măsurile pe care trebuie să le avem noi în vedere”, a explicat directorul general adjunct APDRP, Nicolae Popa.

La rândul său, directorul APIA, Gheorghe Benu a vorbit despre plățile directe destinate producătorilor agricoli. Astfel, vor continua plățile pe suprafață și plățile naționale directe complementare până în anul 2020, iar ajutorul pe suprafață va crește de la 139,17 euro pe hectar cât a fost în 2013, la 196 euro pe hectar în

anul 2020. De asemenea, cei care vor practica o agricultură bio vor fi încurajați prin bonusuri financiare, la fel și micii fermieri sau tinerii. Nu va lipsi nici sprijinul financiar pentru zonele rurale și sectoarele agricole aflate în dificultate.

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020, negociat deja cu reprezentanții Comisiei Europene, este luat în discuție în luna martie, urmând ca în luna mai să fie analizat și aprobat.

M.C.

21 Martie – Ziua Internațională a Copiilor Străzii

Copiii străzii – un subiect tabu pentru unii sau banal pentru alții. Sunt copiii și tinerii care, din păcate, ajung să trăiască pe stradă, de multe ori împinși de la spate de familii abuzatoare sau nepăsătoare... Sunt persoane pentru care cerșetoria a devenit principala metodă de subzistență și, dacă ar fi să luăm în calcul declarațiile lor, una mai mult decât satisfăcătoare... Sunt, în bună parte, beneficiari ai serviciilor sociale oferite atât de instituțiile publice, cât și de ONG-uri, care depun eforturi continue pentru a-i sprijini în ceea ce privește reintegrarea lor familială, socială și profesională.

În județul Timiș, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș derulează programe de reabilitare a copiilor străzii prin intermediul Centrului de Primire în Regim de Urgență și a Adăpostului de zi și de noapte pentru copiii străzii (Timișoara, strada I. Slavici nr. 48), aflat în structura acestui centru menționat anterior. Pe data de **21 martie** se sărbătorește în toată lumea Ziua Internațională a Copiilor Străzii. Aceasta zi a fost stabilită în 1998, prin rezoluția Forumului Internațional "Prietenii copiilor străzii", desfășurat la Varșovia.

Pentru a marca această zi, dar mai ales pentru a trage un semnal de alarmă cu privire la situația copiilor străzii, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului Timiș, în parteneriat cu Centrul de Prevenire și Consiliere Antidrog Timiș și cu Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane – Centrul Regional Timișoara și cu sprijinul Teatrului pentru Copii și Tineret „Merlin” Timișoara au organizat manifestări diverse, menite să atragă atenția asupra acestui fenomen și să îndepărteze stigma de „aurolici” sau

„boschetari”, care îi însoțește, adesea, pe cei ce trăiesc în stradă.

Astfel, în data de 20 martie, mai mulți copii din comunitate (elevi la școli și licee din Timișoara), alături de beneficiari ai centrelor de plasament, au participat la o sesiune de informare în care, alături de câteva filme motivaționale și informative, li s-a vorbit despre riscurile presupuse de viața în stradă, care sunt, cel mai adesea, „acompaniate” de consumul de substanțe halucinogene și de trafic de persoane. Întâlnirea copiilor și adolescenților cu reprezentanții instituțiilor publice a fost găzduită de sala de spectacole a Teatrului „Merlin”. Adolescenții au fost deosebit de interesați de subiectele ce le-au fost prezentate, mulți dintre ei participând activ la discuțiile interactive și aducând chiar în discuție cazurile unor cunoscuți care au consumat,

la un moment dat, substanțe etnobotanice.

În data de 21 martie, o echipă formată din reprezentanți ai Centrului de Primire în Regim de Urgență din cadrul DGASPC Timiș (asistenți sociali, psiholog, asistent medical) s-a deplasat în locurile frecventate de copiii și tinerii care trăiesc pe stradă (Piața 700, Gara de Nord, Complexul Studențesc etc.) și le-a oferit acestora ceai cald și sandwich-uri, invitându-i, totodată, să vină la Adăpostul de Zi și de Noapte pentru Copiii Străzii din Timișoara. Echipei DGASPC Timiș li s-au alăturat reprezentanți ai Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane – Centrul Regional Timișoara, care le-au vorbit, la rândul lor, despre riscurile consumului de substanțe halucinogene și al traficului de persoane.

Smaranda MARCU

Grup de lucru în sprijinul persoanelor vulnerabile pe piața muncii

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, derulează Proiectul „Integrat, Activ, Independent! Facilitarea integrării pe piața muncii a grupurilor vulnerabile din județul Timiș”, în parteneriat cu Asociația COLFASA, Institutul de Cercetare pentru Dezvoltare Socială și Inovare – ICED și SIVECO Romania SA.

Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Axa prioritară 6 – „Promovarea incluziunii sociale”, Domeniul Major de Intervenție 6.2 – „Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii.

Obiectivul general al proiectului constă în facilitarea accesului la formare și integrarea/reintegrarea persoanelor vulnerabile pe piața muncii (în special a celor provenite din comunități rurale sau izolate), în scopul

evitării excluziunii sociale, marginalizării și discriminării, prin implementarea de măsuri active care să asigure șanse egale în integrarea pe piața muncii, prin oportunități de ocupare, servicii de sprijin și acompaniere și conștientizarea actorilor de pe piața muncii și

a comunității cu privire la abilitățile, drepturile și beneficiile sociale ale participării persoanelor vulnerabile pe piața muncii.

Începând cu luna februarie, în cadrul proiectului sunt organizate periodic grupuri de lucru la nivel local, al căror scop vizează dezvoltarea și promovarea diferitelor forme de cooperare între angajatori, patronate, organizații sindicale, ONG-uri (asociații și fundații) și alți actori relevanți pe piața muncii în vederea identificării și promovării oportunităților de ocupare pentru grupurile vulnerabile.

Primul grup de lucru s-a desfășurat vineri, 28 februarie 2014, la sediul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, toți participanții arătându-se interesați de subiectele abordate.

S.M.

LUGOJ

Cel mai mare complex de servicii sociale private din România va fi realizat în Timiș

Primăria Municipiului Lugoj a anunțat, la mijlocul lunii martie, realizarea unei investiții care va fi finanțată de către Fundația „Bashford” la Lugoj. Este vorba despre cel mai mare complex de servicii sociale private din România. Complexul social va fi dotat cu o clădire multifuncțională pentru birouri, recepție, spații de cazare pentru 50 de persoane, sală de mese, sală de conferințe pentru 100 de persoane, o clinică medicală (cu specializările: medicină generală, interne, stomatologie, psihologie, psihiatrie, maternitate), un centru de recuperare pentru persoanele care au suferit diferite traume sau care sunt suferinde de anumite boli pentru care este necesară recuperarea fizică, dar va asigura, totodată, în premieră pentru zona de est a județului Timiș, atât asistență medicală gratuită pentru persoanele defavorizate, cât și medicația aferentă, necesară fiecărui pacient.

„Fundația Bashford s-a angajat să aibă grijă de oamenii săraci, fără adăpost și nevoiași, femei, copii, vârstnici, prin asigurarea în primul rând a necesităților fizice: hrană, îmbrăcăminte, adăpost, dar și a suportului mental, prin consiliere și îngrijire. Este, practic, un angajament de schimbare a vieții pentru totdeauna, iar fundația ajută spre a se face acești primi pași. Un exemplu demn de urmat, o atitudine care poate schimba ceva în bine, o trecere prin timp care ne ajută să învățăm să fim într-adevăr alături de semenii noștri. Vreau să mulțumesc din suflet oamenilor credincioși din Fundația Bashford că au ales orașul Lugoj pentru această investiție și să menționez că acum este rândul cetățenilor orașului Lugoj să se mobilizeze pentru a sprijini această investiție și pe acești prieteni din America”, a menționat primarul Francisc Boldea. Linda B. Vaughan - director executiv al Fundației, a mulțumit pentru ajutorul dat de municipalitate și a precizat că: „Va trebui pe viitor să ne unim eforturile pentru a oferi împreună ajutor celor defavorizați. Acest complex de servicii este un vis al fondatorului, dr. Theodore A. Bashford, care iată acum devine realitate și care,

pot să vă spun că este doar un început”. Valoarea investiției se ridică la peste 26,5 milioane dolari.

Centrul de la Lugoj va mai cuprinde: șase unități de cazare pentru familii cu cinci copii, un camping pentru elevi (15 căsuțe), o clădire dormitor pentru oamenii străzii, o clădire pentru dezintoxicare și dealcoolizare, un cămin de

bătrâni (50 de locuri), o capelă, stație radio-tv, un magazin cu circuit închis, zece locuințe pentru angajații permanenți, două unități de cazare pentru lucrătorii ocazionali (100 de persoane), o sală de sport și bazine de înot (acoperit și descoperit), terenuri de fotbal, tenis, baschet și golf, herghelie cu centru de echitație, gospodărie de apă, stație pentru epurarea apelor uzate, etc. În cadrul complexului vor mai fi create ateliere de mică producție industrială și microferme agricole, care să deservească centrul: o crescătorie de pește, o hală depozit, un atelier de tâmplărie, garaje și atelier mecanic pentru vehiculele și mașinile proprii.

În Lugoj fundația americană a sprijinit activitatea de servicii sociale pentru bătrâni, prestația de căminul pentru bătrâni Anita Heim și are un parteneriat cu Direcția de Asistență Socială din cadrul Primăriei Lugoj, intitulat „Hrană pentru toți”. Programul asigură coșul cu hrană lunar unui număr de 10 familii ce trăiesc în condiții sociale precare, cu numeroși copii în întreținere.

P.L.

Pagubele produse de către mistreți la culturile agricole, în special la porumb, încep de la înființarea culturii

Se apropie campania agricolă de primăvară și odată cu ea pagubele produse de fauna sălbatică de interes cinegetic, în special mistreții, la toate culturile de primăvară.

Dintre cele circa 200.000 hectare, cât se plantează anual în județul Timiș cu porumb, ceea ce reprezintă circa 40% din suprafața arabilă cultivată, în zonele colinare limitrofe cu unele păduri și livezi abandonate, ambientul este unul dintre cele mai propice pentru fauna cinegetică,

în special a mistreților, care produc pagube la toate culturile, dar în special la porumb, începând de la semănat, până la recoltatul știuleților. Pagubele pot ajunge între 60% și 80% din producție. Porumbul este considerat una dintre culturile cele mai rentabile, dar și una dintre culturile cele mai afectate de pagubele pe care le produc mistreții. În acest sens, am fost solicitați de a veni în sprijinul cultivatorilor de porumb din zona comunelor Ghizela, Curtea, Pietroasa, Margina, Făget, Ohaba Lungă și Bara. Vorbim aici, deci, în special, de terenurile cultivate cu porumb din sudul județului și din preajma fondurilor silvice.

Asociațiile de agricultori se pot feri de pagubele produse de mistreți doar prin paza permanentă a culturilor, lucru aproape imposibil de realizat, situația fiind de fapt una anormală, având în vedere că inclusiv proprietarii de fond cinegetic vor trebui să soluționeze într-un fel situația creată prin pagubele aduse cultivatorilor de terenuri agricole. Pentru a ști ce au de făcut în condițiile în care sunt păgubiți de către fauna cinegetică, Hotărârea 1679 / 2008 prevede modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic 407 / 2006, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice, de animale domestice pentru prevenirea acestor pagube.

Sunt considerate pagube: afectarea producției agricole în cazul culturilor, vătămarea culturilor, îmbolnăvirea și moartea animalelor domestice.

Constatarea pagubelor, evaluarea acestora și stabilirea răspunderii civile se realizează de către o comisie special constituită și în acest scop din această comisie fac parte: 1 reprezentant al aparatului de specialitate al primăriei unității administrativ-teritoriale pe raza căreia s-a produs paguba, un 1 reprezentant al structurii teritoriale al Ministerului Mediului, 1 reprezentant al structurilor teritoriale de specialitate al Ministerului Agriculturii. La constatarea pagubei participă reprezentanți ai gestionării faunei de interes cinegetic și ai structurilor de ad-

ministrare a ariei protejate neinclusă în fondurile cinegetice. Constatarea pagubei se face la cererea scrisă a persoanei păgubite și se depune la primăria localității pe teritoriul căreia s-a produs paguba. Cererea de constatare a pagubei se depune în 24 de ore de la data la care persoane păgubită a descoperit paguba. Convocarea comisiei mai sus amintite se realizează prin grija primarului în termen de 24 de ore de la data înregistrării cererii persoanei păgubite. Comisia se întrunește pentru constatarea pagubei în termen de 48 de ore de la data convocării. În toate cazurile, constatarea pagubelor se realizează în prezența persoanei păgubite sau a unui reprezentant legal al acesteia. Prin întocmirea unui proces-verbal, comisia prin votul majorității, stabilește valoarea pagubei în funcție de costurile cu înființarea culturii și a producției estimate la nivelul prețului pieții. Despăgubirile pentru pagubele produse de către exemplarele din speciile de faună de interes cinegetic prevăzute în Legea 407 / 2006 se suportă după caz. O comisie formată din reprezentantul sau păgubitul, reprezentantul gestionar al fondului cinegetic și reprezentantul Inspectoratului Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare al județului Timiș vor stabili dacă păgubitul, cultivatorul de porumb, a anunțat gestionarul și ITRSV de înființarea culturii în parcela păgubită, dacă le-a comunicat planul de pază al culturii și dacă gestionarul fondului și-a îndeplinit atribuțiile în ceea ce privește recoltarea programului și a planului de vânătoare pentru fondul respectiv. În funcție de analiza acestei situații create prin paguba produsă, există 3 posibilități, în funcție de respectarea celor enumerate anterior:

- Dacă este vinovat gestionarul fondului, acesta plătește paguba;
- Dacă gestionarul fondului și agricultorul păgubit au respectat condițiile prevăzute de Legea 407 / 2006, plătește Statul Român, care este proprietarul faunei cinegetice;
- Dacă aceste condiții impuse de Hotărârea 1679 / 2008 și Legea 407 / 2006 nu sunt respectate, paguba nu este suportată de către cineva.

Aceste despăgubiri au termen 60 de zile de la data depunerii dosarului pagubei și se realizează prin Hotărâre de Guvern.

În anul 2013, pe raza comunelor Mașloc, Alioș și în sate din zona municipiului Lugoj au existat atacuri ale animalelor asupra culturilor localnicilor. Distrugerile au fost reclamate de păgubiți, dar nu s-a rezolvat mare lucru. La analiza fiecărui caz în parte, cei îndreptățiți de la Direcția Silvică au constatat că fermierul păgubit nu și-a îndeplinit obligația cerută de lege, adică aceea de a-l anunța pe gestionarul fondului cinegetic despre prezența animalelor sălbatice în zona în care are teren arabil cultivat, și de a asigura paza culturilor, fermierul fiind obligat să amplaseze pe plantație mijloace de îndepărtat exemplarele din speciile de faună de interes cinegetic, fixe sau mișcătoare, fizice ori chimice, permise de lege, cu ajutorul cărora vor alunga sau vor împiedica pătrunderea exemplarelor din speciile de faună de interes cinegetic în interiorul culturilor». Gestionarul fondului cinegetic poate fi sancționat doar în momentul în care se stabilește că deși avea o cotă de vânătoare stabilită cu exactitate de ocolul silvic are stabilită o cotă de recoltare a animalelor, acesta nu a respectat-o. Nicolae Oprea (foto), secretarul Asociației Producătorilor de Cereale și Plante Tehnice Timiș, are un caz concret în acest sens: „Am discutat cu un cetățean din satul Târgoviște, comuna Balinț. Animalele i-au distrus culturile de pe 1,7 hectare. Are terenul agricol într-o zonă în care fondul cinegetic este gestionat de un fond de vânătoare privat, dar nu a reușit să obțină despăgubiri”.

C.T.

Venim cu aceste precizări în sprijinul Asociațiilor agricole a producătorilor și cultivatorilor de porumb, la solicitarea expresă a acestora, care în disperare de cauză au solicitat sprijin și consultanță din partea Camerei Agricole Județene și a mea personal, prin adrese scrise. Am dorit să implicăm în această soluționare inclusiv Consiliul Județean Timiș prin proaspăta Comisie de Agricultură care are în atribuții și asigurarea consultanței agricole pentru toți fermierii bănățeni.

Tiberiu LELESCU
Consilier județean

Vicepreședinte Camera Agricolă Județ Timiș

Regenerarea pădurii în județul Timiș

Acțiunile și activitățile specifice de sezon sub egida „Luna Plantării Arborilor” desfășurate în perioada 15 martie - 15 aprilie 2014 sunt dedicate beneficiilor pe care pădurea le oferă și aduc mereu în conștiința opiniei publice importanța protejării mediului.

Creșterea treptată a ponderii pădurilor și a altor forme de vegetație forestieră pe teritoriul țării este cuprinsă în „Programul Național de Împăduriri” aprobat de Guvernul României în ședința din 28.09.2004. Pentru silvicultorii Direcției Silvice Timiș acest eveniment constituie „o veritabilă sărbătoare a plantării arborelui”, un bun prilej de mediatizare a activităților RNP-Romsilva privind asigurarea continuității pădurilor și gospodăririi durabile a fondului forestier.

Pe lângă latura practică, acțiunile organizate cu această ocazie au scopul de a conștientiza și educa opinia publică despre importanța pădurii și necesitatea protejării acesteia. Perioada desfășurării acțiunilor și activităților corespunzătoare „Lunii Plantării Arborilor” se suprapune în parte peste perioada realizării campaniei de împăduriri a D.S. Timiș. An de

an se împăduresc noi suprafețe provenite din tăieri curente, în mare parte tăieri de regenerare, substituirii și refaceri. Regenerarea naturală constituie modul frecvent de instalare a noilor arborete.

În acest an la Direcția Silvică Timiș prin ocoalele silvice din subordine se regenerează 336 ha, 264 ha pe cale naturală și 72 ha se regenerează pe cale artificială prin împăduriri. Regenerarea pe cale naturală a suprafețelor din fondul forestier cu specii valoroase autohtone deține ponderea cea mai mare reprezentând 66% - din suprafețele de pe care s-a recoltat masa lemnoasă, ceea ce înseamnă că pe lângă strădania de zi cu zi a oamenilor pădurii este evidentă și o bună calificare de specialitate.

Pentru realizarea celor 72 ha împăduriri și 61 ha de completare a golurilor datorită pierderilor din plantații, se vor utiliza 688 000 de bucăți puietți (12 mii bucăți puietți din specia Brad, 53 mii bucăți puietți din specia Molid, Larice și Douglas, 82 mii bucăți puietți din specia Gorun, 160 mii bucăți puietți din specia Stejar pedunculat, 7 mii bucăți puietți din specia Stejar roșu, 142 mii bucăți puietți din specia

Cer, 50 mii bucăți puietți din specia Fag, 45 mii bucăți puietți din specia Paltin, 25 mii bucăți puietți din specia Nuc negru, 55 mii bucăți puietți din specia Cireș, 57 mii bucăți puietți din specia Frasin

Puietții necesari pentru lucrările de împăduriri și completări se realizează prin pepinierele silvice de la ocoalele silvice și Pepiniera Recaș - care a dobândit statutul de subunitate. Puietții produși în plus peste necesarul Direcției Silvice vor fi livrați, la alte subunități ale Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva, și alți solicitanți.

Plecând de la un principiu de bază „Creșterea continuă a fondului forestier” - D.S. Timiș urmărește extinderea fondului forestier prin preluarea unor importante suprafețe de terenuri degradate și valorificarea lor prin împăduriri.

Astfel au fost create:

Perimetrul de ameliorare Jamu Mare din cadrul Ocolului Silvic Lunca Timișului prin preluarea de la ADS Timiș în baza H.G. nr. 1542/2003 a suprafeței de 156,62 ha terenuri degradate. Această suprafață a fost împădurită,

fiind redată, prin punerea în funcțiune din anul 2012, circuitului productiv.

Perimetrul de ameliorare Remetea Mică din cadrul Ocolului Silvic Timișoara prin preluarea de la ADS Timiș în baza H.G. nr. 1542/2003 a suprafeței de 192,59 ha terenuri degradate. Și această suprafață a fost împădurită, executându-se lucrări de întreținere până la încheierea stării de masiv.

Realizările silvicultorilor în domeniul regenerării pădurilor sunt legate de tradiție și de o experiență bogată corespunzătoare specificului lucrărilor raportate la cele trei forme de relief (câmpie, deal, munte) care caracterizează aria geografică al Direcției Silvice Timiș.

ing. Ionel Răchita

Cercetarea arheologică din Piața Libertății

Săpăturile arheologice din Piața Libertății, demarate în contextul proiectului care vizează reabilitarea centrului istoric al Timișoarei, au o importanță deosebită pentru istoria medievală dar și modernă a orașului. Astfel, în punctul de cercetare „Piața Libertății” au fost surprinse urme de habitat, dar și dovezile unor lucrări edilitare, încadrate cronologic între perioada anterioară ocupației otomane și perioada de după căderea Imperiului Austro-Ungar (1918), precum și o serie de elemente din perioada interbelică și comunistă.

Din istoria medievală a orașului Timișoara se amintesc mereu o serie de date istorice generale precum cele legate de istoria castelului sau asocierea sa cu numele unor personalități marcante precum Carol Robert de Anjou sau Iancu de Hunedoara. Meritul cercetărilor arheologice preventive, demarate în această perioadă în diferite puncte din zona centrală a orașului, este cu atât mai mare fiindcă, pe lângă corelarea diferitelor descoperiri cu izvoarele istorice, vin și arată povestea unor oameni simpli și modul lor de viață elemente care s-au pierdut sub vicisitudinile timpului. Un exemplu relevant în acest sens este reprezentat de o locuință medievală, anterioară perioadei otomane, în care, prin cercetarea arheologică minuțioasă, s-au surprins toate elemente de construcție. Locuința semiadâncită din Piața Libertății are o formă patrulateră și a fost construită cel mai probabil din lemn, dovadă fiind faptul că elementele de substructură erau grinzi masive de lemn dispuse pe cele patru laturi ale locuinței (talpă

de lemn ce susținea peretele). În unul dintre colțurile locuinței a fost descoperit un cuptor care avea construită bolta pe un pat de cărămidă dispusă în așa fel încât să formeze un cenușar pentru evacuarea resturilor rezultate în urma arderii. Cuptorul servea la încălzirea locuinței în timpul iernii sau în perioadele mai reci din timpul anului.

După anul 1552, orașul Timișoara va cunoaște o evoluție culturală dar și edilitară venită pe filieră orientală prin noua administrație turcească. În acest context au fost construite și băile turcești (hamamul). Această clădire publică avea un rol important în viața comunității turcești, musulmane. Poziția clădirii era dependentă de poziția locașului de cult (moschea), deoarece credinciosul musulman trebuia să intre curat la oficierea slujbei, fapt demonstrat de moschea din Piața Sfântul Gheorge, aflată la două minute (deplasare pedestră) de clădirea băilor.

Clădirea băilor a fost o construcție masivă cu zidurile exterioare de peste un metru care sprijineau bolți de cărămidă. Sistemul de încălzire a fost preluat de turci pe filieră bizantină tocmai din lumea romană. Acest sistem numit „hipocaust” a fost descoperit și în cadrul băilor din Piața Libertății. Podeaua a fost construită din cărămidă patrulateră iar în unele locuri hexagonală, înălțată pe pilaștrii tocmai pentru a permite căldurii să circule pe dedesubt pentru a încălzi camerele.

Săpăturile arheologice au surprins și sistemul de aducțiune a apei necesară băilor. Apeductul a fost construit din tuburi ceramice înmănușate și izolate cu mortar pentru a menține o presiune constantă în interiorul apeductului.

După cucerirea Timișoarei, de facto (1716) și de jure (1718) de către trupele austriece în evoluția orașului apar elemente ce îi va schimba drastic înfățișarea. Odată cu masivele lucrări de fortificare a orașului, o prioritate pentru administrația austriacă a fost reprezentată de sistemul de canalizare. Așa cum se vede și în imaginea anterioară, unul dintre canalele sistemului traversează centrul clădirii băilor turcești. Aceste canale sunt impresionante prin modalitatea de construcție și masivate. Canalul este susținut de un soclu de cărămidă iar dimensiunea sa a fost stabilită prin trasarea unei secțiuni verticale, având înălțimea de 1,70 m.

Tot în perioada administrației austriece încadrăm și postamentul Monumentului Fidelității (azi aflată în Cimitirul Eroilor) dăruită orașului Timișoara de către Franz Iozef în contextul defensive trupelor ce păzeau cetatea la atacurile din anul 1849. Postamentul este de formă circulară construit în totalitate din cărămidă.

Dorel MICLE

Lector dr. Universitatea de Vest Timișoara

„Lada cu zestre” 2014

Festivalul concurs de folclor „Lada cu Zestre” a ajuns în acest an la cea de-a VIII-a ediție și a debutat la începutul lunii martie. Prima etapă a fost organizată în două orașe din estul județului Timiș - Buziaș și Făget.

La Buziaș, evenimentul a avut loc în ziua de 2 martie și pe lângă gazde, a reunit reprezentanți ai comunelor Boldur, Darova, Racovița, Moșnița Nouă, Nițchidorf, Chevereșu Mare și Tormac.

La aceeași dată, pe scena Casei de Cultură Făget au urcat formațiile și artiștii din Traian Vuia, TOMEȘTI, Curtea, Margina, Fârdea, Dumbrava, Mănăștiur și Făget.

Peste o săptămână, în 9 martie, la Coștei s-a desfășurat a doua etapă a fazei zonale. Au luat parte reprezentanții comunelor Belinț, Balinț, Bethausen, Bara, Ghizela, Criciova și Coștei. De asemenea, la aceeași dată, la Jimbolia au participat reprezentanții localităților Lenauheim, Checea, Nerău și Jimbolia.

Festivalul concurs „Lada cu zestre” se desfășoară în două etape: etapa zonală și etapa județeană, pe cele trei secțiuni cu care timișenii deja s-au obișnuit: Secțiunea I - Datini și obiceiuri folclorice, dansuri populare, alte genuri artistice ce implică elemente sau tablouri coregrafice; Secțiunea II - Expoziții, gastronomie, recitatori dialectali, publicații și cărți de autori locali; Secțiunea III - Coruri și grupuri corale, soliști vocali și instrumentiști, orchestre, tarafuri, alte genuri muzicale.

„Lada cu zestre” a creat cadrul propice al revitalizării formațiilor artistice și creatorilor din județ, participând în fiecare an peste 5000 de artiști amatori, în special din mediul rural.

Ada MARINCU

Teatrul „Merlin”

PREMIERĂ

Graffiti. Fotografii de familie, propus de Teatrul „Merlin” în regia Mihaelei Lichiardopol și scenografia lui Bajko Attila, este un spectacol cu tineri actori pentru tineri spectatori, adresându-se în special adolescenților și studenților, dar în egală măsură și adulților: profesori, părinți, psihologi.

Cu spectacolul *Graffiti*, Teatrul „Merlin” își propune, pe de o parte, să lărgescă aria publicului țintă, iar pe de altă parte să pună în discuție teme sociale extrem de sensibile care marchează negativ tânăra generație. Spectacolul se vrea un semnal de alarmă care să-i responsabilizeze în primul rând pe părinți și pe educatori. Temele atinse sunt diverse: exodul părinților în străinătate pentru a le asigura copiilor o situație materială decentă și rămânerea acestor copii în custodia rudelor; situația tinerilor captivi între doi părinți aflați într-un conflict permanent, conflict adâncit de cele mai multe ori prin violență și alcool; drama tinerilor ai căror părinți sunt divorțați și care tineri trăiesc cu nostalgia familiei. Tema necomunicării chiar și în familiile „normale” este și ea prezentă în economia spectacolului.

Reacțiile copiilor, deveniți adolescenți între timp, sânt pe măsura experiențelor trăite și poate nu mai surprind, dar nu

ar trebui ignorate. Căci în încercarea de a-și gestiona viețile, tinerii aceștia caută soluții pentru a (re)defini relațiile lor cu ceilalți. Cu părinții, rudele, cu școala, profesorii, colegii. Cu ei înșiși, cu viața. Iar aceste soluții pot purta numele de: autism, violență, drog, sinucidere, evadare în ficțiune.

Spectacolul nu oferă, evident, soluții... el transmite emoții, pune întrebări și invită la reflectare profundă. Chiar dacă tratează teme grave, *Graffiti* nu este un spectacol sumbru. Este un spectacol care alternează umorul cu ironia, tragicul și comicul în situații credibile de viață.

Teatrul Merlin împreună cu realizatorii spectacolului (regizor și actori) își pro-

pun ca reprezentațiile spectacolului să fie urmate de discuții cu spectatorii. La aceste discuții vor participa regizorul, actorii, spectatorii și, în anumite situații, părinți, profesori și psihologi.

Muzica: Gabriel Almași, Adrian Mardan. Foto: Alin Zelenco. Video: Lucian Matei. Distribuția este formată din tineri actori absolvenți ai Facultății de Teatru din Timișoara și actori ai Teatrului Național Timișoara, respectiv Teatrul German de Stat Timișoara: Mălina Manovic (TNT), Anastasia Nașco, Mihai Guță, Ionuț Iova, Flavius Retea, Isa Berger (TGST), Richard Hladik (TGST). Premiera a avut loc miercuri 19 martie 2014.

Mirella TONENCHI

Liliana Laichici, manager al Centrului de Cultură și Artă al județului Timiș:

“Îmi doresc ca activitatea mea de manager să fie la fel de împlinită ca și cea artistică”

Dna Liliana Laichici, sunteți manager al Centrului de Cultură și Artă Timiș de puțin timp. Ce credeți că puteți aduce nou în activitatea instituției?

Liliana Laichici: Sunt foarte multe lucruri noi care pot fi aduse aici, la Centrul de Cultură și Artă. În primul rând, un suflu nou, un nou set de idei. Suntem o echipă, nu una nouă, ci aceeași echipă pe care am găsit-o la preluarea funcției, o echipă formată din oameni tineri, cu idei novatoare și care își doresc un Centru modern, dar

care să promoveze valorile tradiționale și care să inspire publicului respectarea acestor valori. Îmi doresc un Centru de Cultură care să cerceteze ceea ce a mai rămas de cercetat în bogata zonă etno-folclorică a județului Timiș. Așadar, un Centru bazat pe principiile moderne ale artei spectacolelor, ale perfecționării prin educație, așa cum se face la noi prin Școala de Artă Populară. Mă bazez în acest sens pe directorii adjuncți Codruța Măgurean și Adrian Scorobete, tineri și dinamici.

Prin Centrul de Cultură și Artă se promovează îndeosebi folclorul bănățean, cântul și jocul din Banat. Este suficient?

Liliana Laichici: Nu este suficient, dar este componenta principală a activității noastre, lăsând la o parte Agenda Culturală a județului Timiș. Promovarea artei, a cântului și dansului, cercetarea acestora, stau la baza activității Centrului. Ideea este să se pornească de la cercetarea etno-folclorică și, plecând de aici, să fie promovate datele culese de pe teren.

Pe lângă aceste deziderate, sunt și alte domenii de activitate ale Centrului, la fel de importante.

Liliana Laichici: De fapt, sunt doar trei secții. E vorba de Cercetare, Conservare și Promovare Culturală, de Școala Populară de Artă și de Ansamblul Profesionist “Banatul”. Desigur, la Școala Populară de Artă există diversitate: canto, instrumente, încercăm să acoperim o arie foarte largă de activități. Cursanții - elevii - vin la Școala Populară de Artă pentru că doresc să se perfecționeze mai mult pe plan profesional, nu vin neapărat să obțină diplome...

E și cazul deja celebrului Costel Busuioc...

Liliana Laichici: Domnia sa a studiat la noi nu pentru că i-a cerut-o neapărat cineva, ci pentru că a dorit el să se perfecționeze. Asta și vrem, ca oamenii să vină la noi de drag, din dorința de a se desăvârși într-un anumit domeniu artistic.

V-ați gândit să și predați în cadrul Școlii Populare de Artă?

Liliana Laichici: Nu, în nici un caz. Nu îmi permite timpul, nu dispun de atâta timp liber pentru a face și aceasta. Și apoi, nu sunt dascăl de muzică, sunt profesor de limba și literatura română și limba franceză, așa că nu prea am ce să fac în cadrul Școlii Populare de

Artă cu aceste două specializări. Activitatea de manager îmi ia destul timp. Dar întrebarea pusă îmi dă prilejul să vorbesc de dascălii noștri, care sunt foarte buni, cu o mare experiență în spate, cu performanțe deosebite și cu elevi pe măsură. Eu nu am venit aici ca să predau...

Apropo, de ați ales Centrul de Cultură și Artă?

Liliana Laichici: Pentru că este un domeniu pe care îl cunosc foarte bine. Am o experiență atât din sală, de pe scenă, cât și din culise, aceasta în ceea ce privește spectacolul, arta spectacolului. Am și cunoștințe pedagogice, fiindcă am fost profesor ani și ani la rând. Am crescut în spiritul folclorului de când mă știu și am un respect deosebit față de folclor și față de tradițiile populare. Am ales Centrul de Artă și Cultură Timiș pentru că am credea că pot să fac ceva din postura de manager, evident cu ajutorul instituției noastre tutelare, Consiliul Județean Timiș, fără ajutorul căruia nu s-ar putea face prea multe.

Aveți un anumit model în viață?

Liliana Laichici: Am avut mai multe modele, în funcție de diferitele perioade al activității mele artistice. Nu aș putea însă nominaliza pe cineva anume pentru că ar fi nedrept...

Cum v-a influențat satul bănățean cariera muzicală? Ați crescut de mică la Honorici, la bunici.

Liliana Laichici: Honoriul e un sat de deal, spre munte, și ca zonă folclorică este mai mult influențat de Caraș-Severin. A și fost parte a acestei zone, din punct de vedere administrativ, pe vremea județului Severin, cu capitala la Lugoj, aceasta în perioada interbelică. Influențe cărășene care încă se resimt. La noi nu s-a jucat niciodată Sorocul. S-a jucat Ardeleana, dans popular specific zonei folclorice din fostul județ Severin. Altfel, ce să spun? Iubesc satul bănățean din toată inima.

S-a schimbat satul bănățean față de perioada copilăriei?

Liliana Laichici: Din păcate, da! Au plecat din sate mulți tineri, iar satul de azi are sufletul ușor îmbătrânit. Cu toate că în ultimii ani observ că tinerii tind să se întoarcă la sat. Cel puțin în cazul satului meu natal, Honorici, așa par să stea lucrurile. Fiind aproape de municipiul Lugoj, multă lume s-a întors. Oamenii și-au reconstruit casele, le-au reamenajat, fapt care mă bucură tare mult.

Îi spuneți Honoriului “satul meu natal”, deși sunteți născută la Lugoj.

Liliana Laichici: Așa este. Sufletul meu a fost, este, la Honorici. Era înainte vreme o livadă de mere tare frumoasă la Honorici, îngrijită de inginerul Stoian, printre altele unchiul celebrului solist al formației Phoenix, Mony Bordeianu...

Liliana Laichici: Nu știu ce s-a întâmplat din punct de vedere administrativ cu livada aceea minunată, dar trecând pe acolo mi s-a părut locul dezolant, nu am mai văzut nici un fel de activitate...

Ca artistă, ați interpretat de muzică populară, ați făcut numeroase înregistrări, ca realizat mai mult albume de muzică populară bănățeană, ați cântat alături de mari artiști români, ați colindat în turnee lumea: Europa, America, Asia. Scriați într-o autobiografie lirică: “Mă simt norocoasă că pot să fac dintr-o pasiune un mod de viață, și nu-i pot mulțumi lui Dumnezeu îndeajuns pentru cât de darnic a fost cu mine.”

Liliana Laichici: Nimic mai adevărat. Și-mi doresc ca și activitatea mea de manager să fie la fel de împlinită ca și cea artistică.

A consemnat Cornel Teodor

„HONORICI, UN SAT PITORESC”

Cei din Honorici se mândresc cu faptul că una dintre cele mai îndrăgite cântărețe de muzică populară din Banatul de pus-tă, Liliana Laichici, își are rădăcinile în satul lor. În Honorici, la bunicii paterni, și-a petrecut Liliana vacanțele copilăriei, „din prima și până în ultima zi”. Mărturisește artista: „Honorici, un sat pitoresc, așezat pe trei dealuri, pe care le-am bătut centimetru cu centimetru în fiecare vacanță. Părinții și bunicii mei, atât cei paterni de la Honorici, cât și cei materni de la Susani, m-au crescut cu dragoste, fără prea multe restricții, dar totuși au reușit să mă facă să înțeleg chiar din primii ani de viață ce se aștepta de la mine. Tot de la ei am moștenit dragostea pentru muzica populară și pentru muzică în general”.

Liliana Laichici s-a născut, de fapt, la Lugoj. La 7 ani începe să studieze vioara la școala de muzică din Lugoj. Urmează Liceul de Artă „Ion Vidu”, unde a intrat cu nota 10, la secția canto. Au urmat apoi anii de facultate la Universitatea de Vest din Timișoara, secția română-franceză. Continuă să cânte, așa cum continuă colaborarea cu prestigioase ansambluri din Timișoara. Participă la diverse concursuri naționale, unde câștigă numeroase premii. Se dedică doar muzicii, renunțând la cariera didactică. Scoate albume deosebit de bine primite de public. Marioara Murărescu i-a deschis drumul spre un alt nivel artistic, superior, care i-a dat ocazia să cânte alături de cei mai mari soliști din țară. De altfel, regretata Marioara Murărescu spunea despre Liliana Laichici după ce i-a auzit vocea deosebită: “În lumea de azi în care toți aleargă după succes rapid, Liliana se străduiește să-și creeze pas cu pas un drum numai al ei. Își alcătuiește repertoriul cu migală și trudă, gândește fiecare cuvânt cântat și nu face prea multe concesii pentru a obține aplauze. Ascultând-o, ne dam seama că îi place să privească în jur, își iubește locurile unde a copilărit și, de dragul alor săi, și-ar dori să oprească clipa, sau ar vrea măcar să-i poată ocroti, să nu-i lase atinși de aripa timpului. Să existe mereu lângă ea cei care i-au dat viața și cântecul, cei care au învățat-o să găsească drumul drept.” Vocea Liliane Laichici a putut fi auzită în țări din Europa, în SUA, Canada sau în Emiratele Arabe.

De la 1 noiembrie 2013, prof. Liliana Laichici devine manager al centrului de Cultură și Artă al județului Timiș, succedându-i unui alt mare iubitor al folclorului bănățean, Ciprian Cipu. (Dinu Barbu, „Mic Atlas al județului Timiș.” - 2013)

MUZEUL DE ARTĂ

Film Poster is Not Dead

Expoziție de afișe de film ale studenților cehi și români

Muzeul de Artă Timișoara, în parteneriat cu Centrul Ceh, Terry Posters și Universitatea de Vest, organizează expoziția Film Poster is not Dead - Afișul de film nu a murit între 8 aprilie și 11 mai, la Palatul Baroc din Piața Unirii, Timișoara. La deschiderea din 8 aprilie vor lua parte Rene Koubasek, directorul Centrului Ceh din București și prof. dr. Victor Neumann, directorul Muzeului de Artă Timișoara. În noiembrie anul trecut Centrul Ceh a adus la București 100 de afișe cehoslovace de film, originale, care ilustreau un moment unic în istoria designului. Perioada dintre anii '60 și '80 a fost una în care realizarea afișelor

de film nu era constrânsă de așteptări comerciale cerute în mod normal în publicitate și arta afișului cehoslovac de film, deși în cadrul unui regim politic restrictiv, a atins în acea perioadă apogeul artistic.

Nefiind obligați să pună cu orice preț pe afișe chipurile actorilor, ci dimpotrivă, având posibilitatea de a da frâu liber imaginației, artiștii din acea perioadă s-au inspirat din diferite direcții artistice: pop-art, art, lettrism, informel-ul ceh ș.a.m.d., realizând afișe de film situate la un înalt nivel artistic. Această artă a dispărut după 1989 - afișele de film de autor au dispărut odată cu globalizarea caselor de

producție și a industriei de film, care prezintă afișul filmului ca parte a unui „pachet” respectând un tipar standard, fără a lăsa spațiu pentru multă creativitate.

Ce se întâmplă însă atunci când artiștilor și designerilor de astăzi li se dă libertate creativă totală, pentru a face un afiș de film? Ne-am adresat școlilor de artă din Cehia și România cu această provocare și rezultatul - o selecție de 36 de afișe - poate fi văzut între 8 aprilie și 11 mai, la Muzeul de Artă din Timișoara. Un preview de 5 afișe va putea fi văzut de pe 6 aprilie, ora 15:00, la Mokum Cafe.

Bogdan Nădăștean

PIETROASA

Interviu cu primarul comunei, Ioan Simoc

„Una dintre activitățile care ar putea da sens vieții de la țară este agroturismul”

- Ce investiții s-au făcut în ultimul an pe raza comunei Pietroasa și ce va urma în 2014?

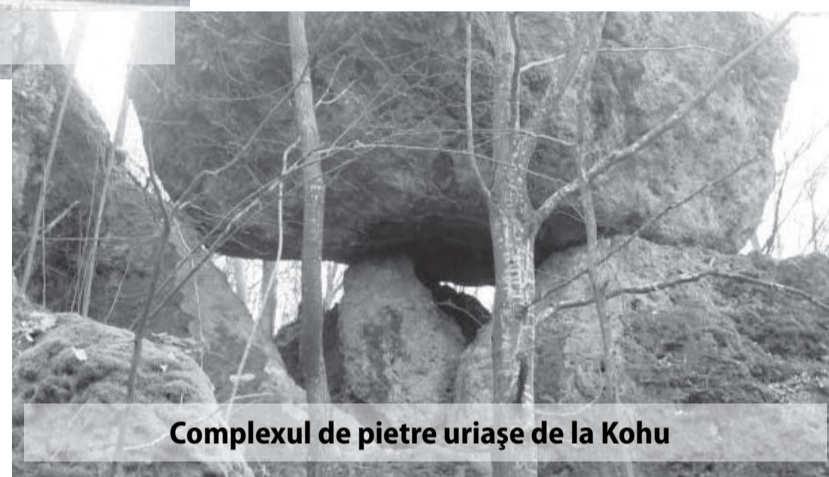
After school - Pietroasa

Ioan Simoc: Investițiile care s-au realizat pe raza comunei Pietroasa în ultimul an sunt: finalizarea modernizării străzilor din comuna Pietroasa, finalizarea lucrărilor la parc, parcare și after school de la Poieni. Am intrat în posesia utilajelor și a microbuzului din cadrul proiectului integrat „Modernizare drum comunal DC 111 și străzi în comuna Pietroasa – satele Pietroasa, Poieni și Crivina de Sus, înființare centru after school, înființare spații de recreere și parcare și achiziții de utilaje, echipamente și mijloace de transport pentru asigurarea serviciilor publice de bază și pentru promovarea patrimoniului cultural imaterial din comuna Pietroasa, județul Timiș”, finanțat prin PNDR, Măsura 3.2.2. Alte investiții pe care le amintesc sunt finalizarea modernizării drumului comunal DC 111 de la Fărășești unde mai sunt probleme cu efectuarea plăților; obținerea finanțării pentru executarea lucrărilor de reabilitare a drumului agricol dintre Crivina și Lăpugiu pe o lungime de 1,135 km; extinderea rețelei de fibră optică în satele Crivina și Poieni; reparații pe drumul agricol Pietroasa-Coșevița. Pentru anul 2014 ne-am propus: realizarea la nivel de comună a unui PUG; deschiderea carierei de piatră din Valea Slăvească; executarea de reparații exterioare la căminele culturale; restaurarea Bisericii Ortodoxe din satul Crivina de Sus; amenajarea unui teren de sport la nivel de comună; continuarea demersurilor pentru acoperirea cu semnal a zonei în rețeaua de telefonie mobilă; amenajări la cimitirul din satul Poieni; amenajarea terenului de joacă pentru copii de la Crivina; începerea lucrărilor de reabilitare a drumului agricol de la Crivina; construirea unui pod în fața școlii din Fărășești; amenajarea curții școlii din Fărășești și finalizarea lucrării la podul de la biserică; introducerea fibrei optice la Fărășești.

- Ce se poate vizita în cel mai îndepărtat colț al județului Timiș?

Ioan Simoc: Regiunea dispune de un bo-

gat potențial turistic natural, nevalorificat încă în întregime, deși drumul județean 684B și cele comunale oferă posibilități de a se intra cu mijloacele auto până în inima acestei frumoase zone naturale, iar de aici se poate înainta pe văile apelor sau pe cărări ce urcă spre culmile munților. Merită amintit aici și faptul că un drum forestier ce pornește din satul Poieni, comuna Pietroasa, face legătura cu

Complexul de pietre uriașe de la Kohu

comuna Bătrâna din județul Hunedoara, care aparține Ținutului Pădurenilor. De un deosebit pitoresc sunt sectoarele de defileu și chei, care alternează cu zone de lărgire a văilor și sălbăcia cursului superior al Begăi care formează mici cascade (Cascada Șopot care se află în amonte de satul Poieni). Remarcabile sunt și formele carstice, care deși restrânse și de amploare mai mică sporesc pitorescul regiunii. Peștera de la Pietroasa este unică în felul ei datorită unei dominanțe cromatice atent studiată de către speologi (Albastru de Pietroasa). De pe valea Pustini se poate urca pe versantul nordic al Dealului lui Filip la peștera cunoscută de localnici sub denumirea de „Peștera de la Românești” sau „Peștera cu apă”, comuna Tomești. Se află la cota 340 m și are o lungime totală de 370 m. Merită amintit și Complexul de pietre uriașe de la Kohu, situat între localitățile Pietroasa și Fărășești. Pe lângă pescuit, o altă atracție oferită de această zonă de munte, cu multe păduri, este fondul de vânătoare, unde se organizează vânătorii la speciile mistreț și cerb carpatin. Cazarea și masa este oferită oaspeților la Cabana de vânătoare „Cheia”, la prețuri atractive, cabană ce aparține R.N.P. Romsilva și care are un potențial de 8 camere a 2 paturi. O atracție sportivă sunt terenurile pretabile la practicarea motocrosului (drumuri forestiere) și traseele turistice pentru iubitorii

de drumeții. De menționat aici este circuitul de ciclism montan „Pietroasa Country Ride” care se organizează în luna octombrie a fiecărui an.

Potențialul turistic cultural contribuie la dezvoltarea turismului în zonă, pe lângă posibilitatea unui turism religios. Biserica de lemn din Crivina de Sus datează din anul 1676, iar biserica de lemn din Pietroasa a fost construită în anul 1779 în stil baroc. Biserica de lemn din Poieni a fost construită în 1800, fiind amplasată în mijlocul satului, într-o frumoasă poiană.

- Ce se întâmplă cu fostele tabere de pe raza comunei?

Ioan Simoc:

Zona a fost aleasă pentru amplasarea taberelor de copii Poieni-sat (în conservare) și Poieni Strâmbu. Capacitatea de cazare în aceste

mul, scopul său este să dezvolte turismul în mediul rural, dorindu-se să se pună în strânsă legătură cu economia locală, punând în valoare frumusețile peisagistice. Prin activitatea de agroturism s-ar oferi găzduire de către întreprinzătorii agricoli individuali sau asociații, prin folosirea propriilor gospodării, ferme, într-un raport de împletire a activităților de cultivare a pământului sau a creșterii animalelor, cu preocupări silvice, piscicole, cinegetice, de educație culturală și divertisment. În vederea desfășurării acestei activități în comuna Pietroasa, există gospodării care pot asigura cazare și servicii turiștilor.

- Care credeți că este cel mai important domeniu prin care poate fi promovată comuna și de ce?

Ioan Simoc: Având în vedere condițiile naturale ale comunei, de bun augur pe viitor ar fi valorificarea bogățiilor subsolului, în special a calcarului folosit pentru întreținerea infrastructurii și pentru obținerea varului. Alte soluții sunt valorificarea lemnului prin producerea de cherestea și mobilă, extinderea activității de recoltare a plantelor medicinale și a fructelor

Cabana Cheia - Poieni

tabere a fost de 90 de locuri la tabăra Poieni sat (în conservare) și este de 40 de locuri în prezent la tabăra Poieni Strâmbu. Tabăra de școlari din Poieni-sat nu mai funcționează din anul 1994, fiind abandonată, nu se știe de ce s-a întâmplat acest lucru. Cert este că cele două imobile cu 90 de locuri de cazare nu sunt în patrimoniul comunei, deoarece în extrasele de C.F. apar în proprietatea statului român și date spre administrare Agenției pentru Tineret și Sport. Ca urmare a acestei situații, Primăria nu a avut posibilitatea de a face investiții din bugetul local pentru întreținerea acestora, fapt ce a dus la degradarea lor, iar în prezent sunt în paragină. Noi am făcut demersuri la Agenția Națională pentru Tineret și Sport pentru ca să apară în domeniul public al comunei sau în proprietatea Consiliului Județean Timiș, dar nu s-a rezolvat nimic în acest sens. Este greu de crezut că într-o zonă cu un potențial turistic deosebit, această tabără să fie dată uitării, ținând cont de faptul că județul Timiș nu are prea multe locuri de agrement. Referitor la Tabăra din Poieni-sat sperăm că se va emite o Hotărâre de Guvern privind proprietatea, poate în acest fel s-ar găsi un potențial investitor căruia să-i fie concesionată pe o perioadă lungă de timp pentru a deveni din nou funcțională.

- Există investiții în turism în comună?

Ioan Simoc: Una din activitățile care ar putea da sens vieții de la țară este agroturismul,

de pădure, ținând cont de rolul pe care îl joacă acestea în farmacia naturistă. Deoarece terenurile agricole nu sunt propice culturii plantelor datorită gradului mic de fertilitate, având în vedere extinderea mare a pășunilor și fânețelor naturale, ar fi potrivită acordarea unei atenții deosebite zootehniei și culturii plantelor furajere. Consider că în perspectivă este necesară dezvoltarea agroturismului, pentru valorificarea frumuseților naturale și a bunurilor obținute în gospodăriile populației. În acest sens, administrația publică locală a comunei Pietroasa oferă suport logistic, sprijin, posibile concesionări (terenuri, pășune, clădiri etc.) eventualilor investitori, pentru amenajarea bazei materiale a turismului în zonă.

Oportunitățile de investiții sunt multiple: exploatarea și prelucrarea lemnului, exploatarea calcarului și a celorlalte bogății ale subsolului, exploatarea condițiilor prielnice de creștere a păstrăvului prin înființarea unor păstrăvării, exploatarea zonei pentru culturile de melci prin înființarea unui centru de creștere și prelucrare a melcilor, exploatarea carierei de piatră, înființarea unui centru de colectare a fructelor de pădure, colectarea și prelucrarea ciupercilor, creșterea albinelor, crearea de locuri de agrement și de petrecere a timpului liber, construirea de cabane pentru vânătoare și pescuit etc.

A consemnat Alina SABOU

Tabăra de elevi de la Poieni Strâmbu

BEBA VECHÉ

Dezvoltarea comunei depinde puternic de legăturile rutiere și economice cu Ungaria și Serbia

Despre Beba Veche se învață în manualele de geografie, fiind comuna cea mai vestică a României. Despre această localitate se vorbește de câțiva ani ca unitate administrativă pilot pentru un proiect de mare amploare: un parc industrial ridicat pe teritoriul a trei țări - România, Ungaria și Serbia, chiar pe granițe (Foto 3). Proiectul este însă neînceput, iar primarul comunei, Ioan Bohâncanu (Foto 1), explică de ce durează atât de mult ca ideea să fie transpusă în realitate.

Edilul din Beba Veche ne mărturisește că partea maghiară a fost cea care a târânat acest proiect, autoritățile din România fiind deschise la comunicare și parteneriat. Conform primarului, de ceva vreme, autoritățile maghiare sunt mai dispuse să discute și să fructifice posibilitatea de dezvoltare a zonei de graniță. „Și în momentul de față ne aflăm la stadiul de discuții, dar spre deosebire de acum 2-3 ani, partea maghiară are o deschidere mai specială, sunt mult mai interesați. Acum 2-3 ani de zile erau reticenti și nu puteam să mergem într-o colaborare cu o singură direcție. Suntem angrenați în acest proiect și trebuie să mergem în trei, România, Ungaria și Serbia. Cu Serbia este făcut studiul de fezabilitate pentru parcul industrial Triplex Confinium, iar pe relația cu Ungaria se lucrează la un nou studiu care se pare că va da o altă destinație și un alt mod de folosire a acestui parc către prelucrarea de legume, fructe și cereale din zonă. Practic, va deveni un parc agro-industrial. Ni se pare o idee foarte bună, pentru că și cu această destinație va atrage multă forță de muncă. Forță de muncă există în toate cele trei țări. Oamenii fac naveta, cei din localitățile din jur merg la Sânnicolau Mare, cei din Ungaria de la Kùbèkháza merg la Szeged, iar cei în Serbia, din Majda și Rabe merg spre Novi Kneževac”, spune Bohâncanu.

O problemă este și din cauza infrastructurii rutiere inexistente din țările vecine. Județul Timiș are un drum care unește Beba Veche de borna Triplex Confinium, locul de întâlnire al celor trei țări, dar nici în Ungaria, nici în Serbia nu este realizat niciun drum. „Am discutat în întâlnirile pe care le-am avut cu comisia specială care se ocupă din partea guvernului maghiar de drumurile transfrontaliere dintre România și Ungaria. Partea maghiară a venit cu o propunere foarte interesantă: un drum rapid care ar lega autostrada A1 de localitatea Desk - Kùbèkháza - Beba Veche. Odată ajuns acest drum în România, în zona bornei, ar continua să meargă spre comuna Valcani, pe o lungime de 19 km și de acolo spre Dudeștii Vechi și Sânnicolau Mare, încă 15 km. Ar fi un drum extraordinar și dacă s-ar face, în timp foarte scurt va apărea și parcul industrial. Tot parcul se va creiona în jurul acestui traseu. O veste extraordinară de bună este și că în ultimul timp, în Serbia, în Majda-Rabe, s-au găsit rezerve foarte importante de gaz metan. Din cauza costurilor prea mari de exploatare pentru zonă, aceste gaze sunt expulzate în aer, zilnic în această localitate se pierd în jur de 20.000 de metri cubi de gaz. Acest gaz metan ar putea să alimenteze

1

cu mare succes parcul industrial și ar mai fi rezolvată încă o problemă, cea a energiei termice. Studiem posibilitatea ca tot parcul industrial să fie alimentat și cu curent electric mai ieftin, produs de un parc fotovoltaic. Acești trei factori odată înlăptuiți, parcul industrial va veni de la sine. Din partea românească a fost deschidere întotdeauna, dar din păcate am ajuns doar în acest stadiu. Suntem foarte izolați și de aceea investitorii ne ocolesc. Odată cu deschiderea unui punct de frontieră cu Ungaria, problema ar fi rezolvată. Parcul industrial ar rezolva în totalitate problema, dar trebuie să se înțeleagă că nu ar câștiga doar Beba și trei sate, ci și Valcani și comuna Dudeștii Vechi. Practic, am fi trei comune și cu încă trei sate care ar beneficia de pe urma deschiderii punctului de frontieră și apoi a parcului industrial”, a explicat primarul din Beba Veche.

Totuși, pentru deschiderea punctului de frontieră nu s-au făcut demersuri din partea română, din același motiv: inexistența unor legături rutiere. Între Timiș și Ungaria există drumuri care merg până în frontieră, dar partea maghiară nu are conexiune către frontieră. Dacă acestea ar fi construite, s-ar începe și lobby-ul pentru a se deschide un punct de frontieră. Acest punct va fi deschis la finele lunii mai, când are loc și sărbătoarea tradițională Triplex Confinium.

Rutele transfrontaliere, în analiză

Primarul din Beba Veche a purtat discuții, la mijlocul lunii martie, chiar la borna Triplex Confinium, cu autoritățile din Serbia și Ungaria pe tema creării unor rețele de drumuri de graniță (Foto 2). Centrul de Coordonare a Transporturilor din Ungaria are fonduri și disponibilitatea de a investi în realizarea a 30 de km de drum către Serbia. În perioada următoare, în localitățile apropiate de graniță din Ungaria și Serbia vor avea loc sondaje pentru a vedea care ar fi eficiența realizării unui drum din punct de vedere social, economic, cultural. „În cazul realizării acestui traseu, România va avea o oportunitate ca într-un singur punct să deschidă două granițe, și cu Ungaria

2

și cu Serbia, la Triplex. Acest traseu ar fi pentru trafic ușor”, a precizat Bohâncanu.

Până la realizarea aceluia traseu însă, o mare doleanță a locuitorilor din Beba Veche este că drumul județean 782 de la Sânnicolau Mare la Beba Veche, în lungime de 33 km, să fie modernizat între Beba Veche și Chereștur, sunt 4,7 km de reabilitat, care dacă s-ar face ar fi un lucru foarte mare pentru comunitatea zonei. „Îi rog pe consilierii județeni și pe dl președinte Titu Bojin să fie sensibili la această rugămintă a noastră pentru că trebuie să fim mândri că Beba Veche e cel mai vestic punct din România, este o comună tradițională a Banatului, care totdeauna a fost o mândrie atât pentru Banat, cât și pentru județul Timiș”, motivează primarul.

Fonduri limitate

Pentru anul 2013, primarul din Beba Veche recunoaște că a promis puțin și a făcut cât a promis și asta pentru că fondurile pe care le-a avut la dispoziție comuna au fost limitate,

șa că a priorizat activitățile. „În general am avut fonduri constante, ele s-au situat undeva în jur de 8-9 miliarde de lei vechi anual, fonduri pe care a trebuit să le împărțim, pentru investiții în fiecare an am avut în jur de 4 miliarde. Din acești bani, anul trecut a trebuit să ne plătim reactualizarea planului urbanistic general (PUG). Este mare nevoie de un PUG neactualizat, cel vechi fiind expirat și cerințele în acest moment sunt altele. De asemenea, am cheltuit din fondul de investiții pentru realizarea proiectului tehnic la drumul de legătură dintre Beba Veche și Kùbèkháza, proiect care din păcate nu are finanțare acum. Valoarea lui este destul de ridicată pe o lungime de circa 1,85 km, din care 1 km ar fi prin satul Beba Veche, iar 1 km în câmp, spre Kùbèkháza. Lucrările de execuție se ridică la aproximativ 800.000 de euro, sumă care este cu mult mai mare decât tot bugetul nostru anual. Suntem conștienți că atât fondurile județene, cât și cele naționale sunt limitate și cel mai încântați am fi dacă am putea, în viitorul apropiat, să accesăm cât mai multe fonduri transfrontaliere în special pe relația România - Ungaria”, spune Bohâncanu. Administrația din cea mai vestică localitate din România are experiență în a lucra cu fonduri transfrontaliere, având alte două proiecte de asfaltare de drumuri realizate pe acest tip de finanțări. „Alte două drumuri pe care intenționăm să le realizăm spre Ungaria am dori să se realizeze cu acest tip de fonduri. Mizăm pe deschiderea unei sesiuni de depunere a proiectelor”, spune primarul.

Până la materializarea dorinței de a deveni funcțional parcul agro-industrial, există necesități mai apropiate de cetățean. Edilul spune că este o prioritate modernizarea sistemului de alimentare cu apă prin dotarea cu stații de tratare a apei, atât în Beba Veche, cât și în satul Pordeanu. „Este o problemă foarte importantă pentru că apa nu mai este de cea mai bună calitate, fără stație de tratare, în curând va deveni nepotabilă. Avem promisiuni și sprijinul președintelui CJ Timiș, Titu Bojin, și cred că în acest an, cele două stații de tratare vor fi amplasate. Aceasta ar fi investiția cea mai mare”, spune edilul. O investiție care trebuie finalizată în prima parte a acestui an este reabilitarea centrului multifuncțional, retransformat din căminul cultural din Pordeanu. Pe la mijlocul anului, satul Pordeanu împlinește 300 de ani de atestare documentară, așa că până la cel târziu la 1 iunie trebuie să fie terminată lucrarea la acest cămin.

Alina SABOU

3

DUDEȘTII VECHI

“Capitalul cel mai de preț al comunei sunt locuitorii ei”

Primăria Dudeștii Vechi

- Ce investiții s-au făcut în ultimul an pe raza comunei Dudeștii Vechi și ce va urma în perioada următoare?

Gheorghe Nakov: În ultimul an, am schimbat întregul sistem de iluminat public în comună și în satele aparținătoare. Suntem prima comună din România care a făcut această schimbare, toate corpurile de iluminat au fost dotate cu sisteme LED, care vor aduce o foarte mare economie pe termen mediu și lung la factura privind energia electrică. Au început lucrările la modernizarea rețelei de apă, care este cea mai mare din județ, cu 53 de km. Avem speranțe reale că anul acesta va fi montată și stația de tratare a apei. Au fost schimbați 5,5 km de rețea de apă cu țevi din PVC, urmând ca anul acesta să facem proiectul tehnic pentru a doua etapă a alimentării cu apă. Prima etapă a fost făcută cu fonduri guvernamentale. Am mai început lucrări la sistemul de canalizare, fondurile pentru proiectare și pentru începerea lucrărilor au fost asigurate din bugetul local, buget CJT și buget de stat. Aceste lucrări vor continua și în acest an. Sunt investiții mari de infrastructură. Avem foarte multe drumuri neasfaltate și, ținând cont de numărul de km pe care îi are localitate, sunt 53 de km de străzi, lucrările se pot face doar cu fonduri europene și o mică parte cu fonduri din bugetul local, completate cu fonduri guvernamentale, așa cum este legislația în vigoare.

- Care credeți că este cel mai important domeniu prin care poate fi promovată comuna în fața investitorilor?

Gheorghe Nakov: Realist vorbind, investitorii aleg, în general, orașele pentru utilitățile care există acolo. Odată cu dezvoltarea infrastructurii pe plan local atragerea investitorilor se poate face. Deocamdată, cred că putem atrage prin forța de muncă calificată, foarte mulți locuitori lucrează la Sănnicolau Mare și sunt foarte bine plătiți la firmele mari de acolo. Avem o mentalitate aparte, ca bulgari, vrem să

promovăm localitatea și prin hărnicia proverbială pe care o au bulgarii, toată lumea recunoaște acest lucru. Secțiunea colaterală, tradițiile, istoria, însemnătatea localității pe harta județului Timiș nu au o însemnătate mare pentru investitori. Capitalul cel mai de preț al comunei sunt locuitorii ei.

- Ce facilități a creat Consiliul Local pentru a găsi investitori și a crește bugetul comunei, nu neapărat pentru mari întreprinderi, ci și pentru eventuale micro-întreprinderi?

Gheorghe Nakov: Consiliul Local are o deschidere foarte mare pentru investiții. Micro-întreprinderile au un impact relativ mic asupra ocupării forței de muncă. Suntem super fericiți că locuitorii noștri au unde să lucreze, chiar dacă fac naveta, și desigur că ne-am dori ca măcar o parte dintre aceștia să lucreze pe plan local, pentru că asta ar duce la ridicarea standardului de trai în comuna noastră. Orice investitor este binevenit și poate avea o discuție separată cu Consiliul Local, pentru a-și prezenta doleanțele și noi vom vedea ce putem să oferim.

- Care este stadiul demersurilor pentru schimbarea numelui localității și revenirea la vechea denumire, Besenova Veche, Stâr Bișnov, după cum îi spun bulgarii mai vârstnici?

Gheorghe Nakov: Dorim în continuare să schimbăm numele localității. Inițiativa nu a fost abandonată, ci suspendată temporar, ținând cont de modificările legislative legate de legea referendumului. Era foarte greu să se prezinte la vot 50% dintre locuitorii comunei și avem și un vid legislativ. La schimbarea numelui localității care este centru de comună trebuie să participe și locuitorii satelor aparținătoare. Nu mi se pare corect pentru că, la urma urmei, localitatea este a noastră. Având în vedere modificarea legii care spune că este necesar să fie 30% dintre locuitori la vot și această modificare va intra în acest an, probabil anul viitor vom avea un asemenea referendum pentru a ne întoarce la denumirea istorică a localității.

- Au fost niște discuții legate de schimbarea clasificării terenurilor de pe raza comunei, crescând astfel și impozitele, spre nemulțumirea oamenilor. Care este situația?

Gheorghe Nakov: Problema este pusă impropriu și eronat. Dacă din motive politice, unele persoane propagă asemenea idei, la o discuție serioasă afirmațiile nu se susțin. Consiliul Local nu a făcut nicio modificare

Interviu cu primarul Gheorghe Nakov

Aniversare de 275 de ani

Comuna timișeană Dudeștii Vechi a fost, vara trecută, în mare sărbătoare. Bulgarii catolici din Banat au sărbătorit 275 de ani de prezentă pe meleagurile bănățene, iar oaspete de onoare a fost cunoscutul fotbalist bulgar Hristo Stoichkov.

El a fost onorat cu titlul de cetățean onoare al localității timișene, iar stadionul din Dudeștii Vechi poartă numele celui mai mare fotbalist bulgar.

Prezent și la Timișoara, selecționerul naționalei Bulgariei a pus piatra de temelie a casei bulgare care se va ridica la Muzeul Satului. Casa va fi o replică a unei locuințe a bulgarilor din Dudeștii Vechi de la începutul secolului XX, iar în curte va fi realizat un bordei similar celor construite de bulgarii bănățeni în Bărăgan, după deportarea din 1951.

privind schimbarea terenurilor. În trecut, am avut clasificarea terenului ca fiind de categoria C și această categorisire a picat odată cu intrarea în vigoare a noului Cod Fiscal în 2010, care spune așa: dacă nu există clasificare făcută, nu există un studiu OSPA a terenurilor, sau unul conform depărtării față de localitate atunci toate terenurile se consideră ca fiind de categoria A. Am luat act de această modificare și nu puteam face nimic în acest sens, Consiliul Local nu poate modifica Codul Fiscal. Am avut neplăcuta surpriză ca unii consilieri să creadă că se poate face așa ceva. Locuitorii au posibilitatea de a-și face un studiu OSPA pe care îl vor înregistra la Primărie și se va plăti impozitul pe teren conform studiului OSPA. Ca și administrație locală încercăm să le spunem niște sume care ar fi necesare pentru un studiu OSPA pe întreaga localitate, dar trebuie să verificăm legalitatea acestui demers. Practic, fiecare trebuie să se îngrijească să își plătească impozitul său. Trebuie văzute și vechile studii OSPA, am vorbit și la Camera Agricolă să vedem dacă putem găsi o firmă abilitată să le refacă, astfel încât să poată să plătească fiecare

conform categoriei de teren. Cea mai corectă variantă este ca fiecare persoană în parte să își facă studiul pentru a plăti categoria de teren respectivă. Dacă va decide Consiliul Local, vom continua cu aceste demersuri privind un studiu OSPA pe comună, dacă acest studiu ar fi util pentru o nouă categorisire.

- Vă aflați la Sofia acum, când realizăm acest interviu, în calitate de consul onorific al Bulgariei. Ce noutăți aveți din comunitatea bulgară, cu privire la relațiile dintre cele două țări?

Gheorghe Nakov: La Sofia iau parte la conferința anuală a consulilor onorifici, organizată la Ministerul de Externe. Atât pentru partea română, cât și pentru partea bulgară cel mai important partener este România. Suntem unicele țări între care se pare că nu există acum niciun fel de probleme și discuții, ba chiar se dorește deschiderea mai multor puncte de trecere a frontierei de-a lungul frontierei româno-bulgare pentru a ușura aceste relații. În această idee a fost deschis și consulatul onorific de la Timișoara, pentru a avea în primul rând relații comerciale, dar nu numai.

A consemnat Alina SABOU

Aniversarea a 108 ani de la primul zbor al lui Traian Vuia

Cel mai mare inventator dat lumii de Banat, Traian Vuia, a fost celebrat în 22 martie, cu ocazia împlinirii a 108 ani de la momentul în care acesta a reușit primul zbor autopropulsat cu un aparat mai greu decât aerul. La muzeul „Traian Vuia” din localitatea cu același nume a avut loc simpozionul „Traian Vuia – pionier al aviației mondiale”, organizat de Muzeul Banatului și Consiliul Județean Timiș pentru a rememora ziua de 18 martie 1906, când, la Montesson, Traian Vuia a zburat pentru prima dată cu un aparat de zbor mai greu decât aerul.

Aflat la cea de-a doua ediție, simpozionul

a reunit, alături de oficialități locale, județene, istorici și profesori, mai multe nume de referință, printre care Dumitru Prunariu, membru de onoare al Academiei Române, sau Iosif Rus, președintele Asociației Române pentru Propaganda și Istoria Aeronauticii. Simpozionul, moderat de prof. dr. Mihai Părvulescu, a cuprins mai multe comunicări cu referire la personalitatea lui Traian Vuia, viața și activitatea sa științifică.

S.I.

Delegări de competențe

Președintele Traian Băsescu a semnat, la mijlocul lunii martie, decretul privind promulgarea Legii privind modificarea Legii 215/2001 prin care primarii vor putea să își deleage din atribuții viceprimarului, secretarului, conducătorilor compartimentelor funcționale sau personalului din aparatul de specialitate, precum și conducătorilor instituțiilor și serviciilor publice de interes local, în funcție de competențele ce le revin în domeniile respective. Senatorii au adoptat, totodată, și un amendament formulat în Comisia juridică și Comisia pentru ad-

ministrație publică din Senat potrivit căruia președintele consiliului județean poate delega, prin dispoziție, din atribuții vicepreședinților, conducătorilor compartimentelor funcționale sau personalului din aparatul de specialitate, precum și conducătorilor instituțiilor și serviciilor publice de interes național. În expunerea de motive, inițiatorii precizează că în alte state europene, cum este cazul Belgiei sau al Franței, se utilizează instituția juridică a delegării de competență.

S.I.

Creșă nouă, în construcție la Giroc

Familiiile tinere care s-au stabilit la Giroc determină agenda autorităților locale în materie de infrastructură școlară. Astfel, până la toamnă, în cea mai prosperă localitate din județ se va finaliza construcția unei noi creșe. Unitatea va deservi peste 100 de copii. Construcția acestui spațiu a fost necesară ca urmare a evoluției demografice din comună.

S.I.

VALCANI

Jumătate din casele comunei nu sunt locuite!

Din 2012, comuna Valcani este condusă de tânărul primar Dragoș Buicu. Obişnuit cu administrația din familie, tatăl său fiind primar în aceeași comună, Dragoș Buicu se străduiește să se descurce într-o localitate cu populație îmbătrânită, case părăsire, fără investitori și cu un buget modest. De altfel, întrebat ce nevoi au oamenii din această comună aflată la granița cu Serbia, primarul a răspuns scurt: bani!

Populația comunei desprinsă din Dudeștii Vechi este de circa 1.360 de persoane, există peste 1.000 de numere de casă, dar numai 550 de locuințe sunt ocupate de familii. „Un loc de casă poate fi cumpărat aici și cu 1.000-2.000 de euro. Aici nu se construiește o casă pe an. Lumea nu are bani, sunt mulți plecați în străinătate, cel puțin 400 de persoane. Unii revin periodic, alții doar o dată la câțiva ani, cei care stau mai puțin îngrijesc bătrâni, alții vin mai rar, depinde de țara unde sunt. Majoritatea populației este îmbătrânită, tinerii lucrează la fabricile din Sănnicolau Mare”, spune Buicu. Din punctul său de vedere, nu ar fi rău să vină

mai mulți orășeni, măcar cei de la Sănnicolau Mare, să cumpere o casă la Valcani, să aibă o grădină, aer curat, pomi fructiferi. Partea agricolă este cea care salvează viața economică a comunei, o firmă mare de profil având în proprietate circa 3.800 de hectare de teren numai pe raza Valcani-ului.

Cu un buget de investiții constant de la an la an, de 5 miliarde de lei vechi, administrația locală a reușit să reabiliteze 4 km de rețea de apă, să pietruiască niște drumuri și niște alei, să pună camere de supraveghere la școală și s-au continuat lucrările la sala de sport începută încă din anul 2008. „Vom continua cu lucrarea la rețeaua de apă, vom mai face niște legături rutiere, niște puțuri de apă care vor fi legate la rețea, continuăm cu sala de sport. Sper să fie terminată anul viitor. Mai durează 2 ani până se va termina reabilitarea rețelei de apă și sper ca la finalul lucrării să putem avea și o stație de pompare și tratare a apei. Avem o grădiniță, școală, sunt condiții bune, avem teren sintetic cu nocturnă, cămin cultural. Fondurile sunt puține însă”, mai spune Buicu.

Speranța edilului este ca în timp să se redeschidă punctul vamal de la Valcani, închis în 2004. Clădirea fostei vămi arată bine, ar necesita o renovare, introducerea unei rețele de

încălzire și o compartimentare. „Am făcut solicitare către Prefectură pentru a se deschide vama, am primit răspuns că trebuia să semneze Serbia un tratat cu România, care nu a fost deocamdată semnat. Poliția de Frontieră ne-a transmis că trebuie făcute investiții, dar noi, ca Primărie, nu putem face nimic din moment ce nu sunt spațiile noastre. Ministerul de Interne a demarat proceduri să ne dea nouă clădirea, dar va mai dura. Până în vamă este drum județean, ar trebui reabilitat. Zona Sănnicolau este cea mai dezvoltată, firmele de acolo ar dori să se deschidă punctele de trecere a frontierei. Societatea Zoppas a demarat în 2008 propria

acțiune la Guvern pentru a se deschide vama ca să aducă oameni la lucru. Nu este foarte avantajos pentru statul român, dar dacă vom fi toți în UE, de ce să nu se ducă sârbii la muncă dacă ai noștri nu vor? Când va începe un trafic prin zonă, s-ar putea să vină și la noi un investitor. Cred că cei de la Poliția de Frontieră ar fi deschiși la propunere pentru că își pierd locurile de muncă odată cu intrarea în Schengen. S-ar muta de la Cenad la Valcani. Poate ar veni oameni și din alte zone, ar ști că e vamă, că se pot mișca mai ușor, să facă și comerț”, motivează primarul.

Alina SABOU

Habitatele naturale din Timiș, protejate și promovate prin intermediul proiectului „BE NATUR”

Consiliul Județean Timiș a desfășurat în ultimii circa trei ani un proiect în vederea compatibilizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene în domeniul protecției naturii privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună. Conform Hotărârii nr. 78/31.05.2011 adoptată de către Consiliul Județean Timiș s-a aprobat proiectul „BE-NATUR - Îmbunătățirea managementului Siturilor Natura 2000”, finanțat prin programul SEE-South East Europe.

În cadrul obiectivelor proiectului „BE-NATUR”, pentru definirea de planuri de acțiune transnaționale, comune, pentru protejarea unor habitate/grupuri de habitate și a unor specii amenințate, experții de la Consiliul Județean Timiș au selectat habitatul de apă dulce, iar dintre speciile amenințate, barza albă. Zona vizată de proiect în județul Timiș a fost aria protejată a Lacului Surduc, situat pe teritoriul administrativ al comunei Fârdea.

tatelor de apă dulce cu experții din domeniul protecției mediului din municipiul Cacak, Serbia. Cele două planuri de acțiune (pentru protecția berzei albe și pentru habitatele de apă dulce) au fost prezentate în fața reprezentanților Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice, cu ocazia celor două reuniuni bilaterale organizate la Timișoara (în martie 2013) și la Tulcea (în august 2013). Experții din echipa de lucru a județului Timiș au participat și la întâlnirile transnaționale și schimburile de experiență care au avut loc la Túrkeve (Ungaria), Ravenna (Italia), Preveza (Grecia), Tulcea și

în Brindisi (Italia).

În baza planurilor de acțiune propuse, la recomandările experților, au fost luate măsuri

pentru intervenții directe și indirecte. În colaborare cu Primăria Municipiului Timișoara, a fost înființat un centru de reabilitare pentru păsări rănite la grădina zoologică locală. În zona Lacului Surduc au fost montate panouri de informare și au fost tipărite broșuri de informare, conținând date privind aria protejată, habitatele și speciile protejate care se găsesc în această zonă, cu scopul de a atrage atenția publicului larg asupra acestora și de a crește gradul de conștientizare cu privire la aspectele coexistenței cu acestea, în conformitate cu principiile siturilor Natura 2000. A fost amenajată și o zonă specială pentru vizitatori lângă Lacul Surduc în scopuri de recreare și de observare a faunei și florei sălbatice locale. De asemenea, a fost realizată și o monografie, un studiu, o lucrare în premieră, privind habitatele și speciile din ariile protejate din județul Timiș.

În scopuri educative și de diseminare, în vara anului 2013 au fost organizate diferite activități care au vizat mai ales tinerii, turiștii și localnicii din jurul Lacului Surduc. Acestea au fost în mare parte combinate cu acțiuni de curățare a malurilor lacului, astfel activitățile de diseminare a proiectului și lecțiile interactive au fost întărite cu acțiuni de promovare a unui comportament responsabil față de mediu. Cu aceste ocazii au fost distribuite broșurile de informare și materiale de promovare. Bugetul proiectului implementat prin Programul de Cooperare Sud-estul Europei a fost de 148.226 euro, din care 85% fonduri FERD, 13% cofinanțare națională și 2% participare proprie. Proiectul „BE-NATUR” a fost finalizat la sfârșitul lunii ianuarie 2014.

S.I.

Un nou consilier județean

Începând din luna martie, Consiliul Județean Timiș are un nou membru, în persoana lui Teodor Adrian Crișan. De profesie inginer, în vârstă de 54 de ani, Teodor Crișan este membru al PPDD și s-a aflat pe lista de candidați pentru CJT a acestui partid pe locul 9.

Crișan a absolvit Liceul C.D. Loga și Universitatea „Politehnica” din Timișoara, iar acum este acționar la o firmă privată. În cadrul CJ Timiș, Crișan activează în Comisia pentru relații și cooperare internă și externă.

A.S.

Pentru elaborarea planurilor de acțiune pentru protejarea berzei albe experții din județul Timiș au colaborat cu partenerul lider (Asociația NIMFEA), iar pentru planurile destinate habi-

DELEGAȚIE FRANCEZĂ LA C.J. TIMIȘ

Vicepreședintele Marian-Constantin Vasile a primit la sfârșitul lunii martie 2014, la sediul Consiliului Județean Timiș, vizita unei delegații reprezentând Ambasada Franței în România, delegație condusă de șeful Serviciului Economic, Benoit Gauthier. La întrevvedere a luat parte și directorul ADETIM, Sergiu Bălașa.

„Intenția mea este să am întâlniri cu autoritățile locale și județene din orașele mari ale României pentru a discuta strategiile și proiectele de dezvoltare urbană”, a subliniat, chiar de la începutul întrevederii, Benoit Gauthier. Tocmai de aceea, delegația franceză a avut întâlniri cu reprezentanții ai Primăriei Timișoara, dar și ADR Vest și ai Clubului oamenilor de afaceri francezi.

Vicepreședintele CJT le-a prezentat oaspeților francezi principalele elemente ale strategiei județene, insistând pe prioritățile legate de dezvoltarea infrastructurii de drumuri,

apă, canalizare, dar și de dezvoltare a afacerilor sau în domeniul sănătății. Totodată, Marian-Constantin Vasile a prezentat obiectivele Asociației pentru Managementul Energiei Timiș. „Suntem în prezent în faza de definitivare a Master-planului energetic la nivelul județului, care reprezintă o premieră pentru România”, a mai spus vicepreședintele CJT. Marian-Constantin Vasile a făcut referire la trei dintre din proiectele județului, care vizează eficiența energetică: realizarea Parcului tehnologic pentru energii regenerabile, a Parcului fotovoltaic și exploatarea potențialului geo-termal al acestei zone.

Ca urmare a vizitei, s-a stabilit ca Ambasada Franței și instituția administrației județene timișene să organizeze, în parteneriat, un seminar pe tema eficienței energetice. De asemenea, s-a discutat despre cooperarea între Ambasada Franței și CJ Timiș

în realizarea unui proiect în domeniul agriculturii, care vizează în principal promovarea producătorilor locali timișeni de fructe și legume.

Jana Lavrits

COMISIA EUROPEANĂ

Ajutoarele de stat

Comisia Europeană a adoptat noile norme privind ajutoarele de stat pentru aeroporturi și companii aeriene din spațiul comunitar.

În contextul schimbărilor înregistrate pe piață în ultimii zece ani pentru aeroporturi, Comisia a inițiat o revizuire a acestor norme, prima consultare publică având loc în 2011, iar a doua în iulie 2013. În urma acesteia, Bruxelles-ul a anunțat că, printre altele, vrea să oprească acordarea ajutoarelor de stat pentru aeroporturile regionale cu mai mult de 200 de mii de pasageri pe an.

Comisia a renunțat însă la această propunere în urma unei campanii derulate de mai multe organisme europene și de la bun început, cu o voce puternică, de Adunarea Regiunilor Europene (ARE), prin Comisia Economică și de Dezvoltare Regională condusă de vicepreședintele Consiliului Județean Timiș Marian - Constantin Vasile.

Publicarea noilor norme reglementează posibilitatea acordării de subvenții pentru operare către aeroporturile regionale cu mai puțin de 700 de mii de pasageri pe an, pentru o perioadă de tranziție de 10 ani, pe baza unui plan de afaceri aprobat de Comisia Europeană. După 5 ani Comisia va reevalua situația, pentru a determina dacă sumele de bani au fost folosite în general pentru dezvoltarea aeroporturilor și nu doar pentru supraviețuirea și menținerea acestora.

„Este o recunoaștere a eforturilor depuse de ARE, în contextul în care nesușinerea acestor aeroporturi ar fi produs efecte negative importante nu doar asupra comunităților regionale, ci chiar asupra întregii Europe. În România, mai multe aeroporturi ar fi avut de suferit, în condițiile în care acestea depind de ajutorul de stat pentru operare și dezvoltare. Aeroporturile asigură conectivitate și mobilitate, generând dezvoltare economică și socială interregională și locuri de muncă. Bineînțeles, totul s-a dezbătut și decis în condițiile unui cadru competițional corect, între aeroporturi.” a declarat Marian-Constantin Vasile, vicepreședintele Consiliului Județean Timiș.

În ceea ce privește Aeroportul Internațional Traian Vuia din Timișoara, măsura adoptată de Comisia Europeană nu va avea în principiu un impact asupra aerogării, deoarece, din 2004, aeroportul nu a solicitat ajutor de stat pentru cheltuieli operaționale, întrucât a înregistrat profit în fiecare an. Au existat însă între 2007 și 2009 alocări bugetare ale statului român în calitate de acționar, însă aceste sume au reprezentat contravaloarea unor investiții realizate, de exemplu pentru dotarea cu echipamente de supraveghere a terminalelor Schengen și non-Schengen.

Pachetul de norme prevede și ajutoare de stat pentru investiții și deschiderea unor noi rute aeriene, care vor fi relevante mai ales după preluarea în proprietate a Aeroportului Traian Vuia de către autoritățile publice locale, Consiliul Județean Timiș și Consiliul Local Timișoara, alături de Fondul Proprietatea. Conform statisticilor, transportul aerian are o contribuție importantă la economia europeană, cu aproximativ 20 de milioane de zboruri, 18 milioane de tone de marfă și 1,5 miliarde de pasageri pe an.

C.T.

Două mii de nou-născuți din Timiș vor fi testați gratuit în cadrul unei campanii de medicină preventivă

Interviu cu consilierul județean Bianca Gavriliță

Primii 2.000 de bebeluși care se vor naște în maternitățile din Timișoara, începând din această primăvară, vor beneficia de un screening (test) gratuit pentru descoperirea unor eventuale boli congenitale care ar putea fi cauza unor probleme de sănătate sau de handicap, dacă nu sunt tratați corespunzător încă din primele zile de la naștere. Despre acest proiect și alte inițiative legate de sistemul sanitar din Timiș am stat de vorbă cu Bianca Gavriliță, medic și consilier județean.

De ce s-a luat decizia efectuării acestor teste la nou-născuți și la ce ajută screening-ul neonatal?

Bianca Gavriliță: Este un proiect extrem de important și cu beneficii în viitor. Se referă în primul rând la medicina de prevenție, care este medicină modernă. Screening-ul ajută pe termen lung. În momentul nașterii, se fac teste pentru primii 2.000 de nou-născuți din județul Timiș, asta ne ajută să descoperim probleme, să îi luăm în evidență și îi încadrăm la un grup și cu un tratament. Consiliul Județean Timiș finanțează 1.000 de nașteri, iar Consiliul Local Timișoara alte 1.000 de nașteri, deci primele 2.000 de nașteri din momentul începerii testării. Există 55 de boli congenitale sau genetice care pot afecta viața copilului în asemenea mod încât poate duce la retard mental și chiar la deces. La naștere, un copil poate fi aparent sănătos, părintele nu își dă seama că copilul are o problemă decât după ce s-a instalat deja boala. Screening-ul neonatal se practică la nivel mondial. În România nu avem statistici, testarea se face acum doar pentru două boli, noi vrem să facem pentru 55 de boli. S-a dovedit științific că la bolile pe care le testăm, luate separat, incidența depinde de la boală la boală: există situații cu o incidență de una la 2.000 de cazuri, altă boală are incidență la 5.000 de cazuri, iar alta la 10.000 de cazuri, dar luate împreună toate bolile, rata descoperirii poate ajunge la un caz din 800. Noi vrem să mergem cu acest proiect mai departe, să-l ducem în Parlament și să cerem screening pentru toate bolile și să fie plătit și introdus la nivel național. Când am început campania și am făcut pe o perioadă de o săptămână, gratuit, la ambele maternități din Timișoara, din 70 de copii născuți au fost 2 sau 3 copii depistați, ceea ce e mult.

Ați început în luna februarie? Care este stadiul programului acum?

Bianca Gavriliță: Suntem în faza de informare a autorităților, a societății, a părinților despre importanța și semnificația screening-ului, se face pregătirea materi-

alelor de informare, pregătirea personalului. Procedura e simplă, se iau 3-4 picături de sânge din călcăiul copilului, kiturile se trimit la laborator unde se prelucurează. Noi sperăm să fie o acțiune care să ne dea informații utile, se va crea și un soft de prelucrare a acestor date, care va rămâne la C.J. Timiș pentru a putea fi folosit mai departe pentru analize. Practic, vom face o statistică pentru a vedea incidența bolilor în această parte a țării.

De exemplu, în Europa s-a făcut testare pentru mai multe boli, iar după câțiva ani, au remarcat că incidența e mai mare în sudul țării pentru o anumită boală, în alt loc, altă boală, atunci nu mai cheltuiau banii pentru alte teste. Pentru asta e nevoie de statistici. Cele 2.000 de nașteri reprezintă cam jumătate din nașterile din județ într-un an. Nu există un termen limită de finalizare al proiectului, ci doar ca finanțare și număr de nașteri.

Ce alte proiecte mai aveți în cadrul Comisiei de Sănătate a C.J. Timiș din care faceți parte?

Bianca Gavriliță: Încercăm

la C.J. Timiș prin colaborare cu Casa de Asigurări de Sănătate, Direcția de Sănătate Publică, manageri de spitale, să lucrăm la o nouă strategie pe sănătate. Suntem la faza de elaborare a planului, de strângere a informațiilor. Vrem să vedem exact care sunt condițiile unităților sanitare, starea lor, de la infrastructură la personal, vrem să știm pe ce ne putem baza și de unde pornim, după aceea să gândim o strategie care să fie comună. Vrem să vedem cât de eficiente sunt serviciile, cât sunt de necesare, unde sunt mai necesare, unde se poate îmbunătăți. Există spitale care au performanțe foarte bune în județ, la Deta, la Jimbolia, ele degreveză o parte din serviciile medicale din Timișoara. Întâlnirile nucleului de lucru au început în toamna anului trecut.

La nivel de Consiliu Județean există vreo implicare în ajutorarea sistemului medical din mediul rural?

Bianca Gavriliță: Cabinetele medicale din județ țin mai mult de primării, Consiliul Județean nu are vreo putere în acest sens. Medicina în Timișoara este la un nivel destul de bun, datorită deschiderii spre vest, avem profesioniști foarte buni și avem și dotări. Ar trebui găsită o cale, la nivel de județ sau la nivel național, de a stimula activitatea din mediul rural, să li se dea medicilor locuință, remunerarea să fie mai mare, metode care să încurajeze medicii să lucreze în mediul rural. Depinde și de strategia de sănătate a ministerului.

A consemnat Alina SABOU

